

Bollenstreek

Intergemeentelijke Sociale Dienst

hillegom lisse noordwijk
noordwijkerhout teylingen

Jaarstukken 2015

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Voorwoord.....	3
2 Jaarverslag	4
2.1 Inleiding.....	4
2.1.1 Algemeen en dagelijks bestuur	4
2.1.2 Visie en missie	4
2.1.3 Taken	5
2.1.3.1 Participatie	5
2.1.3.2 Inkomen	6
2.1.3.3 Zorg.....	7
2.1.4 Ontwikkelingen binnen de sociale zekerheid.....	7
2.1.5 Bezwaar-, klaag- en beroepschriften en Wob verzoeken	7
2.1.6 Personeel en organisatie.....	8
2.1.7 Dienstverlening en communicatie.....	9
2.1.8 Beveiliging informatievoorzieningen	10
3 Programmaverantwoording.....	11
3.1 Participatie	11
3.2 Inkomen	16
3.3 Zorg.....	19
4 Paragrafen	24
4.1 Lokale heffingen.....	24
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	24
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	28
4.4 Financiering	28
4.4.1 Financiering.....	28
4.4.2 EMU-saldo.....	29
4.4.3 Schatkistbankieren	30
4.4.4 Renterisiconorm	31
4.4.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte	31
4.4.6 Rentevisie.....	31
4.4.7 Rentekosten/opbrengsten	31
4.5 Bedrijfsvoering	31
4.6 Verbonden partijen.....	32
4.7 Grondbeleid	32
4.8 WNT.....	32
4.9 Formatieoverzicht.....	33
5 Jaarrekening 2015	34
5.1 Balans 2015	34
5.2 Overzicht van baten en lasten.....	36
5.3 Toelichtingen.....	37
5.3.1 Inleiding.....	37
5.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	37
5.3.3 Balans	37
5.3.4 Overzicht van baten en lasten	38
5.3.5 Toelichting op de balans.....	40
5.3.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	44
5.3.7 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	47
5.4 Verdeling van de kosten.....	47
5.5 Sisa bijlage.....	49
6 Overige gegevens	51
6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	51
7 Bijlage I ISD Bollenstreek in cijfers.....	53
7.1 Participatie	53
7.2 Uitkeringen.....	53
7.3 Zorg.....	57
7.4 Jeugd	64
8 Bijlage II Overzicht begrotingswijzigingen	65
9 Bijlage III Berekening bijdrage per gemeente	66
10 Bijlage IV Verdeling van de kosten per gemeente	71
Lijst van afkortingen.....	74

1 Voorwoord

2015 was opnieuw een bewogen jaar voor de ISD Bollenstreek. De belangrijkste zaken op een rij:

- De invoering van nieuwe 3D taken;
- De uitbreiding van de formatie;
- De verlenging van het huurcontract;
- De opvang van vluchtelingen.

De invoering van nieuwe 3D taken heeft in 2014 al de nodige voorbereidingen gevergd. In 2015 zijn deze taken ingevoerd.

Nu het jaar voorbij is kunnen we concluderen dat we veel werk hebben verzet om de overgang van zorg voor onze klanten geruisloos te laten verlopen. Dat is op een enkele rimpeling na, goed gelukt. Vooral de overgang van de uitbetaling van de PGB's naar de SVB heeft veel voeten in de aarde gehad. Niet alleen bij de ISD Bollenstreek, maar het hield ook de lokale en landelijke politiek behoorlijk bezig. De problemen met de afhandeling van de PGB's door de SVB waren voorpaginanieuws en zijn dat nog steeds. Bij de uitvoering van nieuwe taken, die de begroting anderhalf keer groter maakten, hoort ook uitbreiding van de formatie. Niet alleen in de breedte zijn we gegroeid, maar we hebben ook nieuwe specialismen in huis gehaald.

Ons klantenbestand is gestegen. Door nieuwe taken begeleiding en jeugdzorg (PGB's) kunnen we nieuwe klanten tot onze doelgroep rekenen. Dat geldt ook voor de Participatiewet. Klanten die voorheen een beroep konden doen op de WSW of de Wajong vragen nu hulp van de ISD.

In oktober 2005 is de ISD Bollenstreek verhuisd naar Lisse. 10 jaar later heeft het bestuur de keuze gemaakt om het contract met nog eens 10 jaar te verlengen. Het UWV heeft het huurcontract niet verlengd. Dat geeft de ISD Bollenstreek de kans om de uitbreiding van de formatie in het bestaande pand te huisvesten. We kunnen daardoor betere dienstverlening leveren aan onze klanten.

Voor de uitvoering van de nieuwe taken hebben we in 2014 berekend wat de kosten zouden zijn. We hebben dat gedaan op basis van gegevens die we hebben ontvangen van Vektis (zorgleveranciers, zorgverzekeraars, CAK). Veel klanten hebben echter in 2015 geen gebruik gemaakt van de indicatie die uit 2014 is overgekomen naar de gemeenten (ISD Bollenstreek). Mede hierdoor is de realisatie ver achtergebleven bij de verwachting. Onderzoeksbureau Ape buigt zich over de vraag waarom de realisatie zoveel lager is dan de verwachting. De exploitatiekosten zijn binnen de begroting gebleven, net als de kosten Participatie. Bij de uitgaven voor Jeugdzorg zien we een overschrijding. Bij het programma Zorg blijven de realisaties ver achter bij de begroting, met name bij Begeleiding. Per saldo ontvangen de gemeenten een bedrag terug.

Tabel 1 ISD Bollenstreek in vogelvlucht

x € 1.000	realisatie 2015
Uitkeringen	
Participatie	872
Inkomen	14.798
Zorg	15.180
Jeugd	1.797
Totaal uitkeringen	32.647
Personeelskosten	5.807
Huisvestingskosten	428
Uitbestedingen	210
Overige exploitatiekosten	690
Totaal exploitatiekosten	7.135
Doorbelaste exploitatiekosten Participatie	-334
Totaal exploitatie	6.801
Totaal kosten	39.448

Lisse, april 2016
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

2 Jaarverslag

2.1 Inleiding

2.1.1 Algemeen en dagelijks bestuur

Het algemeen bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek (ISD Bollenstreek) bestond eind 2015 uit de volgende personen:

Algemeen Bestuur		
lid	A.E. Snuif	Hillegom (tevens DB)
lid	F.J. Roelfsema	Hillegom
voorzitter	A.D. de Roon	Lisse (tevens DB)
lid	A.J. Nieuwenhuis	Lisse
lid	M.J.C. Fles	Noordwijk (tevens DB)
lid	D.T.C. Salman	Noordwijk
lid	A. Gotink	Noordwijkerhout (tevens DB)
lid	J.C.F. Knapp	Noordwijkerhout
lid	A.L. van Kempen	Teylingen (tevens DB)
lid	C.P. van Velzen	Teylingen
secretaris	R.J. 't Jong	ISD (tevens DB)

Het dagelijks bestuur heeft in 2015 dertien keer vergaderd. Het algemeen bestuur is in 2015 drie keer bijeen geweest. Het algemeen bestuur heeft onder andere tot taak de begroting en de jaarrekening vast te stellen.

2.1.2 Visie en missie

Missie van de ISD Bollenstreek:

- De ISD Bollenstreek is een servicegerichte organisatie die werkzaam is voor de opdrachtgevende gemeenten. De ISD Bollenstreek doet dit met betrokken en klantgerichte medewerkers.
- De ISD Bollenstreek ontwikkelt gemeentelijk beleid op het gebied van werk, inkomen en zorg. Na besluitvorming door de gemeenten zorgt de ISD Bollenstreek voor de uitvoering.
- Het beleid maakt het mogelijk dat de inwoners van de deelnemende gemeenten zelfstandig kunnen deelnemen aan de (lokale) samenleving. Dit is mogelijk, doordat inwoners beschikken over adequate middelen van bestaan, waarbij het verrichten van werk een voorwaardelijke factor vormt en/of beschikken over fysieke hulpmiddelen/voorzieningen die gericht zijn op het zelfstandig leven, wonen en bewegen.

Mission statement

De mission statement is een samenvatting van de missie en is als volgt geformuleerd:
"De ISD Bollenstreek zorgt voor zelfstandige burgers."

Visie van de ISD Bollenstreek

In de visie staat weergegeven hoe de ISD Bollenstreek zichzelf ziet in relatie tot haar maatschappelijke omgeving en hoe zij daarin optimaal kan functioneren. De visie is:

- De ISD Bollenstreek is van en voor de ISD Bollenstreek gemeenten.
- De ISD Bollenstreek staat voor **maximale zelfstandigheid** van de burgers op het gebied van arbeid, inkomen en zorg.
- De ISD Bollenstreek is **klantgericht**, resultaatgericht en levert, in samenwerking met partners, maatwerk.
- De ISD Bollenstreek voert de opgedragen taken uit met **betrokken**, professioneel en kwalitatief goed personeel.
- De ISD Bollenstreek heeft de **ambitie** een transparante kwalitatief hoogwaardige serviceorganisatie voor de regio Duin- en Bollenstreek te zijn.

2.1.3 Taken

De ISD Bollenstreek (ISD Bollenstreek) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen.

De ISD Bollenstreek voert voor deze gemeenten de taken uit op het gebied van de sociale zekerheid en een deel van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

2.1.3.1 Participatie

Re-integratie

Bij re-integratie is maximaal ingezet op klanten met goede vooruitzichten op de arbeidsmarkt, op jongeren (onder de 27 jaar) en klanten die inburgeren of zijn ingeburgerd volgens de Wet inburgering. We voeren de re-integratietaak uit met onze eigen medewerkers. Hierdoor zijn we flexibel, besparen we op de kosten en hebben we maximale invloed op de resultaten. Klanten die gemotiveerd zijn en dicht bij de arbeidsmarkt staan, ondersteunen wij een periode om direct te bemiddelen naar werk. Als deze aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, melden we de klant alsnog aan voor Work First om werknemersvaardigheden te ontwikkelen. De overige klanten melden we direct aan voor Work First.

De ISD Bollenstreek gebruikt de participatieladder om te bepalen of we voor een klant re-integratie instrumenten inzetten. Deze ladder stelt de mate waarin de klant op dat moment deelneemt aan de samenleving vast. In 2014 is het beleid omtrent de participatieladder aangepast. Indien de klant een overbrugbare afstand heeft tot de arbeidsmarkt (arbeidspotentie) dan kan dat een reden zijn om toch re-integratie middelen in te zetten.

Doordat onze eigen medewerkers de re-integratie uitvoeren is er een nauwe samenwerking met de medewerkers van de andere afdelingen, zoals de PW, de Wmo en schulddienstverlening. Deze korte lijnen werken snel en effectief.

De ISD Bollenstreek levert een actieve bijdrage aan de pilot Wgsp. Eén consulent is voor de hele pilotperiode gedetacheerd bij het Wgsp.

Schulddienstverlening

Schulddienstverlening (SDV) is de ondersteuning die de ISD Bollenstreek biedt aan mensen met schulden. Bij het proces SDV kijkt de ISD Bollenstreek ook wat de klant zelf kan doen om zijn schulden op te lossen.

De ISD Bollenstreek kiest ervoor om de SDV breed aan te pakken. Dit betekent dat we in eerste instantie kijken naar de oorzaak van het ontstaan van de schulden. Op het moment dat de oorzaak duidelijk is bekijken wij samen met de klant wat de beste oplossing is. Wij verwachten van de klanten dat zij er alles aan doen om de oorzaak van hun probleem op te lossen.

De ISD Bollenstreek vindt het belangrijk dat de klanten zo zelfstandig mogelijk blijven of worden. Dit betekent dat de klanten datgene dat zij zelf kunnen, dat ook zelf doen of leren. Mocht het nodig zijn dan kan de ISD adviseren en doorverwijzen naar Maatschappelijk werk, GGD, Brijder, GGZ of een andere hulpverlenende instantie. De ISD Bollenstreek geeft informatie, advies en ondersteuning bij het oplossen of beheersbaar maken van financiële problemen.

De ISD kent verschillende activiteiten op het gebied van SDV. Dit zijn:

- Informatie en advies
- Budget coaching
- Betalingsregeling
- Herfinanciering
- Het minnelijk schuldregelingstraject met eventueel budgetbeheer
- De Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)

2.1.3.2 Inkomen

Participatiewet

De ISD Bollenstreek voert de Participatiewet uit en geeft een minimuminkomen aan iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en die onvoldoende middelen heeft om in de noodzakelijke bestaanskosten te voorzien. De bijstandsuitkering overbrugt de periode totdat iemand weer aan het werk gaat en zelf inkomen verwerft.

IOAW

De IOAW is een inkomensvoorziening voor oudere werkloze werknemers. Zij kunnen in aanmerking komen voor een IOAW-uitkering als de uitkering op basis van de Werkloosheidswet (WW) is afgelopen.

IOAZ

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die gestopt zijn met hun werk als zelfstandige. De IOAZ-uitkering vult het (gezins-)inkomen aan tot het sociaal minimum. De uitkering gaat in nadat het bedrijf of beroep beëindigd is en eindigt uiterlijk op de AOW-gerechtigde leeftijd.

BBZ

De BBZ is bestemd voor zowel startende, gevestigde als beëindigende ondernemers.

Handhaving

Verplichtingen, naleving en handhaving zijn de drie pijlers onder het sociale zekerheidsstelsel die nodig zijn voor de houdbaarheid en voor het behoud van solidariteit van de mensen die voor het stelsel betalen.

Sociale zekerheid heeft draagvlak in de samenleving nodig. Naleving speelt hierin een belangrijke rol. Als klanten zich niet aan de regels houden, gaat dit in tegen het rechtvaardigheidsgevoel van uitkeringsgerechtigden en andere burgers die zich wel aan de regels houden. Wanneer regels die gelden binnen de sociale zekerheid (ongestraft) niet worden nageleefd dan komt de geloofwaardigheid en uiteindelijk het draagvlak voor de sociale zekerheid in het geding. De ten onrechte verstrekte uitkeringen zorgen er bovendien voor dat de sociale zekerheid te duur wordt. Aandacht voor handhaving verkleint het risico dat gemeenschapsgeld ten onrechte wordt uitgegeven. En daarmee draagt het ook bij aan het betaalbaar blijven van die sociale zekerheid.

Handhaving is ook in het belang van de mensen die een uitkering ontvangen zelf. Wanneer fraude wordt voorkomen of in een vroeg stadium wordt ontdekt, worden mensen niet achteraf geconfronteerd met hoge vorderingen en boetes.

Het uiteindelijke doel van handhaving is het bevorderen van participatie van klanten in de samenleving, bij voorkeur (waar mogelijk) door re-integratie op de arbeidsmarkt. En het voorkomen dat regels niet worden nageleefd en ten onrechte een uitkering wordt ontvangen.

Sociale Recherche

Sociale Recherche (SR) is bij de ISD Bollenstreek gehuisvest en kan daardoor snel in actie komen als er sprake is van mogelijke fraude met uitkeringen. We zetten SR veelvuldig in "bij de Poort", wanneer een burger een aanvraag voor bijstand wil indienen. SR kan zo snel in actie komen bij anonieme meldingen (van burgers). In hun rol als toezichthouder hebben zij veel bevoegdheden, zoals het doen van buurtonderzoek of het verrichten van waarnemingen. Hiertoe hebben zij de beschikking over een aantal technische hulpmiddelen om de kans te vergroten om fraude ook daadwerkelijk op te sporen. SR heeft het afgelopen jaar (2015) een groot aantal onderzoeken succesvol afgerond en daarmee bewezen dat zij toegevoegde waarde heeft in het handhavingsproces van de ISD.

2.1.3.3 Zorg

Wmo

Wmo staat voor de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De ISD Bollenstreek kijkt samen met de klant welke beperkingen deze ondervindt. Met de klant onderzoeken we in welke mate deze in staat is om zelf oplossingen te vinden voor die beperkingen. Dit kan door het inschakelen van netwerk (familie, vrienden, kennissen, kerk, vereniging etc.) en algemene voorzieningen die in de omgeving aanwezig zijn. Is de conclusie dat de beperkingen niet zelf op te lossen zijn, dan wordt gekeken of een individuele of een maatwerkvoorziening de oplossing is.

De ondersteuning vanuit de ISD Bollenstreek is gericht op zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen om zolang mogelijk in de eigen leefomgeving te kunnen blijven wonen.

De ISD Bollenstreek biedt ondersteuning bij:

- Het voeren van een huishouden;
- Begeleiding bij de zelfredzaamheid;
- Verplaatsen in en om de woning;
- Woonvoorziening;
- Lokaal verplaatsen per vervoersmiddel.

Bijzondere Bijstand

Bij bijzondere bijstand is altijd sprake van maatwerk.

In 2015 waren de volgende regelingen van kracht:

- Bijzondere bijstand;
- Collectieve aanvullende zorgverzekering;
- PersoonsOndersteunend Budget (POB) en inspanningspremie
- Individuele studietoelage

2.1.4 Ontwikkelingen binnen de sociale zekerheid

In het kader van de tegenprestatie naar vermogen zijn we van start gegaan met drie (kleine) pilots.

2.1.5 Bezwaar-, klag- en beroepschriften en Wob verzoeken

De afdeling juridische zaken heeft in 2015 te maken gehad met een substantiële stijging van het aantal Wob verzoeken (waarvan een aantal zeer omvangrijk waren). In 2014 zijn 3 Wob verzoeken ingediend in 2015 24.

Tevens is sprake geweest van een stijging van het aantal ingediende bezwaarschriften: 230 in 2014 en 336 in 2015. De komst van het product Begeleiding en aanscherping van de PW zorgt voor meer bezwaarschriften.

Het aantal beroepsprocedures (waaronder de voorlopige voorzieningen) zijn ook gestegen.

De tijdigheid is mede dankzij de inzet van een detachingskracht en gedeeltelijke uitbreiding nog steeds 100% maar dit staat in 2016 onder druk.

2.1.6 Personeel en organisatie

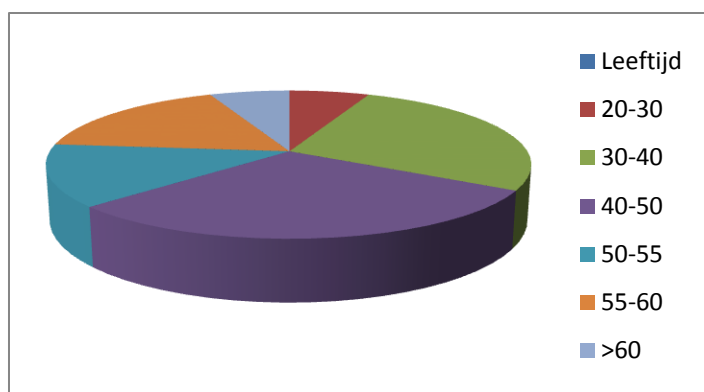
Medewerkers

Bij de ISD Bollenstreek werkten eind 2015 108 medewerkers, waarvan 84 vrouwen en 24 mannen. Er heeft in 2015 een personeelstoename plaatsgevonden van 21 nieuwe collega's. Deze personeelsuitbreiding heeft te maken met de nieuwe taken die de ISD Bollenstreek vanaf 2015 heeft gekregen. Het personeelsverloop bleef in 2015 beperkt, we hebben van 3 medewerkers afscheid genomen.

De gemiddelde leeftijd was 45 jaar. De oudste medewerker is 64 jaar.

Leeftijdsofbouw personeel in tabel en grafiek

Leeftijd	Aantal medewerkers 2015
20-30	7
30-40	30
40-50	33
50-55	15
55-60	19
>60	7

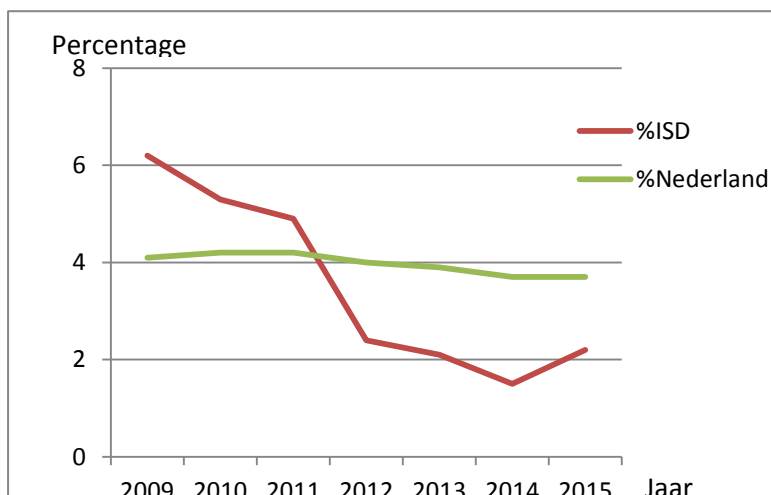

Ziekteverzuim

In 2015 was het landelijk ziekteverzuim (nog niet bekend), bij de ISD Bollenstreek was dit 2,2%. In onderstaande tabel en grafiek ziet u het ziekteverzuimverloop vanaf 2009.

Ziekteverzuim

Jaar	%ISD	%Nederland
2009	6,2	4,1
2010	5,3	4,2
2011	4,9	4,2
2012	2,4	4,0
2013	2,1	3,9
2014	1,5	3,7
2015	2,2	3,7

Opleidingen/trainingen

In 2015 zijn diverse cursussen/trainingen gevolgd en in-company gegeven. In-company werden onder andere aangeboden:

- Omgaan met klanten met psychische problematiek
- Wmo Bezwaar en beroep
- Omgaan met emotioneel en agressief gedrag

Arbocommissie

Er hebben in 2015 twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Onderwerpen waren agressieprotocol en de trainingen, evaluatie van de GGZ training, RI&E, luchtvochtigheid in het gebouw en BHV.

2.1.7 Dienstverlening en communicatie

Communicatie

De communicatie stond in het teken van de ingevoerde decentralisaties en vooral van de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Bij de algemene communicatie is samengewerkt met de communicatiemedewerkers van de gemeenten. De inwoners en ketenpartners/externe relaties van de ISD Bollenstreek gemeenten zijn over de decentralisaties op een uniforme wijze geïnformeerd.

Naast de algemene communicatie hebben wij de klanten die een voorziening van de ISD Bollenstreek hebben via de ISD-rubriek en persoonlijke brieven geïnformeerd over de wijzigingen en de eventuele individuele consequenties. Vooral het persoonlijk informeren van klanten vinden wij belangrijk.

Niet alleen de externe communicatie, maar ook de interne communicatie stond in het teken van de nieuwe wetgeving. We hebben medewerkers zowel schriftelijk als mondeling regelmatig en uitgebreid geïnformeerd, zodat de medewerkers goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen en de vragen van klanten kunnen beantwoorden.

De gemeenten/raadsleden zijn voor ons een belangrijke relatie. Daarom zijn wij bij commissievergaderingen, waar een onderwerp van de ISD Bollenstreek op de agenda staat, aanwezig geweest. De aanwezigheid is tweeledig. Vragen van commissieleden zijn direct beantwoordt en we horen rechtstreeks hoe de commissie over de dienstverlening van de ISD Bollenstreek en ISD-onderwerpen denkt.

De website is vernieuwd en is gebruiksvriendelijk en overzichtelijk. De teksten zijn vereenvoudigd, de zoekfunctie is verbeterd en de lay-out is aangepast. De reacties op de nieuwe website zijn positief. De website is gekoppeld aan het twitteraccount van de ISD Bollenstreek en dat betekent dat nieuws op de website ook via twitter verspreid wordt.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad bestaat uit vijf leden met een goede mix van kennis en ervaring en afspiegeling van de organisatie. Bestuurder heeft iedere zes weken een formeel overleg met de ondernemingsraad gehad en twee keer een gesprek op grond van artikel 24 van de WOR. Tijdens deze gesprekken wordt aan de hand van de jaarrekening en de begroting teruggeblikt naar het afgelopen jaar en vooruit gekeken naar de toekomst. Daarnaast bespreken bestuurder en ondernemingsraad elkaars SWOT-analyse. Het contact en het overleg tussen bestuurder en ondernemingsraad is goed en er is sprake van een open en eerlijke communicatie. Naast formele overleggen is regelmatig ook informeel over zaken gesproken, die een positief effect hebben gehad op de besluitvorming.

Klanttevredenheidsonderzoek

Dit jaar heeft geen klanttevredenheidsonderzoek plaatsgevonden, omdat een onderzoek in een overgangperiode, van oud naar nieuw beleid, een vertekend beeld kan geven over de klanttevredenheid. Het klanttevredenheidsonderzoek staat gepland voor maart 2016. Een externe partij voert deze keer het onderzoek uit. De reden hiervan is dat het goed is om een keer in de zoveel jaar een onafhankelijke partij dit onderzoek te laten uitvoeren.

2.1.8 Beveiliging informatievoorzieningen

Informatiebeveiliging neemt een steeds prominentere plaats in op de agenda van gemeenten. De ISD Bollenstreek beheert veel informatie over inwoners uit de Bollenstreek. Deze hebben recht op adequate beveiliging van hun gegevens. Dat geldt zowel voor de fysieke beveiliging als de digitale beveiliging. De overheid is regelmatig het doelwit van criminelen, die laptops stelen, in systemen binnendringen of websites onbereikbaar maken. Het is aan ons om de juiste maatregelen te treffen die recht doen aan het belang van de informatie die wij verwerken.

Invoering BIG

Alle gemeenten van Nederland hebben afgesproken om de informatiebeveiliging op soortgelijke wijze vorm te geven en te voldoen aan dezelfde richtlijnen. Deze standaard is vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten, kortweg BIG.

Deze BIG kent twee varianten, een Strategische- én een Tactische Baseline.

De Strategische BIG kan gezien worden als de 'kapstok' waaraan de elementen van informatiebeveiliging opgehangen kunnen worden.

De Tactische BIG is het normenkader dat de beschikbaarheid, integriteit en exclusiviteit van gemeentelijke informatie(systemen) bevordert. Deze Tactische BIG is een richtlijn die een totaalpakket aan informatiebeveiligingscontrols en -maatregelen omvat die voor iedere gemeente noodzakelijk is om te implementeren.

Twee medewerkers van de ISD Bollenstreek hebben een opleiding op dit gebied gevolgd en hebben het proces om de BIG te implementeren opgestart. Deskundigen adviseren om 3-4 jaar uit te trekken om de BIG volledig in te voeren.

Suwinet

Een belangrijk onderdeel van de informatiebeveiliging heeft betrekking op Suwinet. Dit is een applicatie waarmee we gegevens van onze klanten kunnen opvragen. Het gaat om gegevens van het UWV, de SVB, gemeenten, de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en de Belastingdienst.

In 2015 heeft de Inspectie SZW een groot onderzoek uitgevoerd onder alle gemeenten van Nederland. Bij dat onderzoek zijn 7 belangrijke normen getoetst voor een veilig gebruik van Suwinet. De ISD Bollenstreek en daarmee ook de gemeenten, voldoen aan al deze 7 normen.

Audits

Naast bovengenoemde Suwi-toets heeft ook een audit plaatsgevonden voor DigiD. De accountant heeft ook een audit uitgevoerd naar de veiligheid van onze gegevens. Beide audits hebben een positief resultaat laten zien. De aanbevelingen uit de rapporten volgen we op.

3 Programmaverantwoording

3.1 Participatie

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

We willen zoveel mogelijk kwetsbare burgers uit de Bollenstreek laten deelnemen aan de maatschappij. Het resultaat daarvan moet zijn dat we zelfstandige burgers hebben, die voldoende geschoold en met kennis van de Nederlandse taal en cultuur in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Een (betaalde) baan is goed voor de klanten van de ISD Bollenstreek.

Doelstellingen 2015	Prioriteit	Kwantitatief effect
Zoveel mogelijk klanten laten uitstromen naar werk dan wel laten deelnemen aan de maatschappij.	Het begeleiden van klanten die het hoogst op de Participatieladder staan. Alsmede jongeren en klanten die inburgeren/zijn ingeburgerd.	Verschuiving van ingezette trajecten op de Participatieladder van lage treden naar hogere treden, met als uiteindelijk doel: uitstroom uit de uitkering.
Die klanten die vóór 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn geworden inburgeren en zo nodig eerst alfabetiseren.	Aanbieden van inburgeringstrajecten (inclusief alfabetisering indien dat noodzakelijk is voor inburgering) aan de wettelijk verplichte doelgroep en handhaving van de inburgeringsplicht van personen die vóór 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn geworden.	Verlaging van het aantal inburgeringstrajecten door wijziging van de Wet inburgering en door afname budget.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het Participatiebudget bestaat uit drie componenten. Twee daarvan worden door de ISD Bollenstreek uitgevoerd: inburgering en re-integratie. De derde component is educatie. Deze derde component wordt niet uitgevoerd door de ISD Bollenstreek.

We doen re-integratie met onze eigen afdeling Participatie (re-integratie/inburgering). Hierdoor zijn we flexibel, besparen we in de kosten en hebben we maximale invloed op de resultaten. Uit het verleden hebben we geleerd dat een strakke sturing van de re-integratie-trajecten erg belangrijk is.

Doordat onze eigen medewerkers de re-integratie uitvoeren is er een nauwe samenwerking met de medewerkers van de andere afdelingen. Zo werken de consulenten re-integratie in koppels samen met de consulenten die de bijstandsaanvragen behandelen. De werkintake volgt daarbij spoedig op de uitkeringsintake. En waar nodig, wordt de consulent handhaven ingezet om eventuele frauderisico's te beoordelen. Wanneer een klant zijn re-integratieverplichtingen niet (goed) nakomt, dan is het door de nauwe samenwerking mogelijk om snel een maatregel op te leggen op de uitkering van de klant of (in bepaalde gevallen) de uitkering in te trekken (handhavingstaak).

Bij re-integratie hebben we in 2015 de nadruk gelegd op de klanten die het hoogst op de Participatieladder staan. Dat betekent dat we bij re-integratie minder aandacht hebben gegeven aan klanten in een zorgtraject en maximaal hebben ingezet op klanten met goede vooruitzichten op de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we eveneens ingezet op jongeren (onder de 27 jaar) en klanten die inburgeren of zijn ingeburgerd volgens de Wet Inburgering. In 2015 is het beleid omtrent de participatieladder aangepast. Indien de klant een overbrugbare afstand heeft tot de arbeidsmarkt (arbeidspotentie) dan kan dat een reden zijn om toch re-integratie middelen in te zetten.

We passen nu de werkwijze toe om klanten die voldoende gemotiveerd zijn en dicht bij de arbeidsmarkt staan een periode te ondersteunen en (indien mogelijk) direct te bemiddelen naar werk. Als deze aanpak niet het gewenste resultaat oplevert en/of geconstateerd wordt dat de klant toch nog bepaalde vaardigheden mist, dan wordt de klant alsnog aangemeld voor Work First om bepaalde werknemersvaardigheden te ontwikkelen. De overige klanten gaan wel direct naar Work First.

Wat hebben we bereikt?

De participatieladder

Het aantal klanten dat onbetaald werk verricht of deelneemt aan georganiseerde activiteiten en sociale contacten onderhoudt buiten de deur is gestegen. We verwachten dat wanneer de economie aantrekt, ook het aantal personen dat betaald werk verricht weer zal stijgen.

Participatieplaatsen

	31-12-2014	31-12-2015
Betaald werk	16	16
5 Betaald werk met ondersteuning	131	108
4 Onbetaald werk	284	301
3 Deelname georganiseerde activiteiten	336	400
2 Sociale contacten buiten de deur	366	387
1 Geïsoleerd	114	101
Onbekend	31	27

Behaalde resultaten re-integratie

In 2015 zijn er klanten uitgestroomd met verschillende redenen.

Overzicht uitstroom trajecten re-integratie

Uitstroomreden	Aantal
Uitstroom naar niet gesubsidieerd werk	230
Inzet van een voorziening niet langer zinvol	16
Uitstroom naar gesubsidieerd werk	13
Uitstroom naar vrijwilligerswerk	-
Uitstroom naar werkervaringsplek	5
Uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap	35
Uitval ivm med./psychische problematiek	-
Beëindiging ivm overlijden	1
Beëindiging ivm start studie/naar school	17
Beëindiging ivm verhuizing	1
Client ziet af van traject	2
Buiten behandeling	47
Totaal	367

Deze uitstroom is gerealiseerd door het inzetten van onder andere WorkFirst, bemiddeling en de sollicitatieclub.

Nieuw contract Work First

De samenwerking met MareGroep voor Work First is in een nieuw contract vastgelegd. Er komt meer aandacht voor de diagnose van werkmogelijkheden/capaciteiten en competenties van de deelnemende cliënten. Op basis van de diagnose in de eerste 6 weken wordt een vervolgtraject van 6 weken ingezet. Dit kan zijn "Standaard" en dat betekent gericht op arbeidsritme, stimuleren van eigen sollicitatieactiviteiten of "Intensief" en dat betekent begeleiding en bemiddeling voor cliënten die dat niet zelfstandig kunnen.

Top 10 activiteiten

Activiteit	Aantal
Work First	92
Bemiddeling	49
Onkostenvergoeding	69
Ondersteuning bij zoeken naar werk	58
Onderzoek	87
Onbetaalde arbeid	24
Beroepsgerichte scholing	23
Coaching	10
Parttime betaald werk met begeleiding	11
Algemene scholing	9
Totaal	432

In principe gaan alle klanten naar Work First. Klanten die aangeven vanwege gezondheidsproblemen niet te kunnen werken worden gekeurd. Klanten die heel dicht bij de arbeidsmarkt staan gaan niet naar Work First, maar krijgen bijvoorbeeld een sollicitatietraining.

Pilot werkgeversservicepunt

De wetgever vraagt gemeenten om een vraaggerichte werkgeversdienstverlening te realiseren. Op 1 maart 2013 is daarom de pilot Werkgeversservicepunt (Wgsp) Duin- en Bollenstreek gestart door de Bollengemeenten, de gemeenten Katwijk en Oegstgeest, de MareGroep en de ISD Bollenstreek. Bedoeling is dat het Wgsp het centrale punt in de regio wordt voor dienstverlening aan werkgevers betreffende werving en selectie van medewerkers. Het Wgsp streeft ernaar om bij voorkeur werkzoekenden uit de bestanden van de deelnemende organisaties op de vacatures van de werkgevers te plaatsen.

Een consulent Re-integratie is gedetacheerd bij het Wgsp. Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen het Wgsp en de afdeling Re-integratie over de openstaande vacatures bij werkgevers en de mogelijkheden van onze klanten om die vacatures in te vullen. Is een klant van de ISD Bollenstreek eenmaal via het Wgsp op een vacature geplaatst bij een werkgever, dan zorgt de afdeling Re-integratie voor de begeleiding op de werkplek.

Inburgering

Tot 1 januari 2013 waren de gemeenten/ISD Bollenstreek verantwoordelijk voor de inburgering van personen uit de ISD Bollenstreek -gemeenten. Doel van inburgering is dat inburgeraars voldoende kennis van de Nederlandse taal en samenleving opdoen om maatschappelijk, sociaal en economisch mee te kunnen doen.

Deze inburgeringstaak kan worden betaald uit het Participatiebudget. Het Rijk heeft echter sinds 2011 de inburgeringsbudgetten binnen het Participatiebudget afgebouwd en vanaf 2014 ontvangen gemeenten geen inburgeringsmiddelen meer van het Rijk.

Per 1 januari 2013 is de Wet inburgering gewijzigd. Volgens de gewijzigde wet zijn nieuwe inburgeraars nu zelf (ook financieel) verantwoordelijk voor hun inburgering. Informatie en een eventuele lening om inburgeringslessen te betalen, kunnen de nieuwe inburgeraars krijgen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). ISD Bollenstreek /gemeenten hebben geen rol meer bij de inburgering van de nieuwe inburgeraars.

De ISD Bollenstreek /gemeenten blijven echter wel verantwoordelijk voor inburgeraars die vóór 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn geworden. Daarnaast moet de ISD Bollenstreek handhaven op naleving van de inburgeringsvoorwaarden. Die verantwoordelijkheid houdt in: het geven van informatie, aanbod van inburgeringstrajecten aan asielgerechtigden die hun verblijfsstatus vóór 1 januari 2013 hebben gekregen, de monitoring van die trajecten en de controle op tijdig inburgeren (zowel van personen die een inburgeringstraject van de ISD Bollenstreek hebben gekregen als van personen die hun inburgering zelf regelen).

Deze verantwoordelijkheid brengt kosten met zich mee. Om gemeenten tegemoet te komen in die kosten heeft minister Asscher eind 2013 besloten om landelijk eenmalig nog een bedrag van € 20 miljoen beschikbaar te stellen voor handhaving in 2014 en volgende jaren. Voor de ISD Bollenstreek -gemeenten betekent dit dat in totaal € 73.000 beschikbaar is gesteld door het Rijk voor afwikkeling van de inburgeringstaak in 2014.

Aantal 'zelfdoeners' WI – te handhaven door de ISD

Gemeente	2013	2014	2015
Hillegom	24	42	3
Lisse	31	32	11
Noordwijk	44	37	6
Noordwijkerhout	8	15	9
Teylingen	8	15	9
Totaal	115	141	38

Schulddienstverlening

De ISD Bollenstreek biedt aan mensen met schulden ondersteuning. Er wordt gekeken wat de klant zelf kan doen om zijn schulden op te lossen. Er is gekozen voor een brede aanpak. Dit betekent dat er in eerste instantie gekeken wordt naar de oorzaak van het ontstaan van de schulden. Op het moment dat de oorzaak duidelijk is, wordt er samen met de klant bekeken wat de beste oplossing is. Wij verwachten van onze klanten dat zij er alles aan doen om de oorzaak van het probleem op te lossen. In 2015 is de ISD Bollenstreek geslaagd voor de audit van de NVVK.

Overzicht trajecten SDV op 31 december 2015

Duur van het traject	Aantal
< 6 maanden	36
6 - 12 maanden	25
12 – 24 maanden	56
> 24 maanden	79
reeds verlopen	51
Totaal	247

In de loop van 2015 is de ISD Bollenstreek overgegaan naar een nieuw programma voor Schulddienstverlening. De naam van dat programma is Allegro. Allegro is in gebruik bij veel gemeenten die SDV uitvoeren en ook bij veel organisaties die actief zijn in de financiële dienstverlening.

De aansluiting tussen het oude programma en het nieuwe is niet optimaal geweest. Problemen met definities hebben geleid tot verschillen in aantal klanten en aantal regelingen die wij uitvoeren. Bovenstaande tabel geeft aan hoeveel klanten wij op 31 december in ons bestand hebben en daarbij het aantal maanden dat klanten bij ons in traject zijn.

Wat heeft het gekost?

De kosten van dit programma bestaan uit externe trajecten en de kosten van de re-integratie activiteiten van de ISD Bollenstreek zelf. Bij de overweging over het in te zetten traject kijken we naar de kosten/baten verhouding. Voor het uitgavenniveau blijft het beschikbare budget het plafond. Met andere woorden: we passen onze uitgaven aan, aan het gezamenlijke participatiebudget.

Verdeling kosten participatie	2014	Begroot	Realisatie 2015
Externe trajecten	656.920	651.244	538.107
Vrijval WIN reserve	-100.000	-	-
Inzet ISD Bollenstreek	612.411	300.000	334.056
Totaal	1.169.331	951.244	872.163

3.2 Inkomen

Wat wilden we bereiken?

Door vergaande automatisering is het mogelijk bestanden te vergelijken met andere organisaties in en buiten de keten. In 2015 zijn wederom meer organisaties aangesloten bij het DKD (Digitaal Klant Dossier). Hierdoor kunnen onze medewerkers ieder signaal snel en effectief onderzoeken zodat we snel inzicht hebben in welke aanvrager recht heeft op bijstand.

We blijven ons verder ontwikkelen op het gebied van e-dienstverlening. In 2015 is het (PW en Wmo) archief van de ISD Bollenstreek helemaal gedigitaliseerd. Steeds meer correspondentie met de cliënt gaat via email en ook steeds meer aanvragen komen via internet binnen. De ISD Bollenstreek heeft gekozen om daarbij geen voortrekkersrol te vervullen.

Doelstellingen 2015	Prioriteit	Kwantitatief effect
Rechtmatig verstrekken van uitkeringen	Intensief onderzoek aan de poort van het proces bijstandsaanvraag Versterking van de poortwachtersfunctie	Stijging van het aantal maatregelen Afname van het aantal ingediende aanvragen en van het aantal toegekende aanvragen Een daling van het cliëntenbestand
Aanscherping van het handhavingsbeleid	Het invoeren van de zogenaamde Fraudewet en de verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive; het opnieuw vaststellen van de Maatregelenverordeningen en de Handhavingsverordening; het opstellen van het protocol Huisbezoeken en nieuw debiteurenbeleidsplan	Bevorderen van de spontane nalevingsbereidheid van de klant
Jongeren terug laten keren naar (reguliere) scholing	Jongeren aanschrijven en toepassing geven aan artikel 13 PW	Het aantal jongeren in de uitkering verkleinen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ook in 2015 verstrekten we uitkeringen aan degenen die daar recht op hadden. We zijn streng aan de poort en bij de handhaving. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze cliënten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk.

De ISD Bollenstreek heeft in 2015 met een aantal projecten getracht het cliëntenbestand te laten afnemen, of niet verder te laten stijgen.

- Jongeren op de arbeidsmarkt
- Gewijzigde intake
- Verbetering re-integratie
- Hoogwaardig handhaven
- Versterking rechtmatigheid
- Uitbreiding doelgroep inburgering
- Versterking schulddienstverlening
- Social return
- Regionaal actieplan jeugdwerkloosheid
- Prioritering laag opgeleiden

Effectief handhavingsbeleid

Tot die maatregel behoort in ieder geval een effectief (hoogwaardig) handhavingsbeleid.

Met handhaving bedoelen we onze inspanningen om de naleving van de wetten/regels door de klanten te bevorderen, te controleren, te versterken of af te dwingen en het risico op misbruik en het niet-naleven van de verplichtingen door klanten zo laag mogelijk te houden.

Het uiteindelijke doel van handhaving in de Participatiewet, IOAW en IOAZ is tweeledig:

- het bevorderen van participatie van klanten, bij voorkeur (waar mogelijk) door re-integratie op de

arbeidsmarkt.

- het voorkomen dat regels niet worden nageleefd en ten onrechte een uitkering wordt ontvangen.

Wij zorgen ervoor dat voor onze klanten duidelijk is welke rechten en verplichtingen gelden. Ook zorgen we voor een snelle, correcte en efficiënte dienstverlening aan onze klanten. Het niet (behoorlijk) voldoen aan de arbeids- en re-integratieverplichting en de inlichtingenverplichting (fraude) mag nooit lonend zijn en bestrijden wij met kracht.

Sociale Recherche bij de ISD

Omdat de Sociale Recherche (SR) bij de ISD gehuisvest is, kan deze snel in actie komen als er sprake is van mogelijke fraude met uitkeringen. Zo wordt de SR veelvuldig ingezet "bij de Poort", wanneer een burger een aanvraag voor bijstand wil indienen. Ook kunnen zij snel ingeschakeld worden naar aanleiding van anonieme meldingen (van burgers) van mogelijke fraude. In hun rol van toezichthouder hebben zij veel bevoegdheden, zoals het doen van buurtonderzoek of het verrichten van waarnemingen. Hiertoe hebben zij de beschikking over een aantal technische hulpmiddelen om de kans te vergroten dat fraude ook daadwerkelijk wordt opgespoord. Daarnaast wordt nauw samen gewerkt met de wijkagenten van de bollengemeenten. Hiertoe is vorig jaar een convenant met de politie ondertekend. De SR heeft het afgelopen jaar (2015) een groot aantal onderzoeken gedaan en daarmee bewezen dat zij een grote toegevoegde waarde heeft in het handhavingproces van de ISD. Zo zijn door de inzet van de SR 23 uitkeringen of aanvragen beëindigd of niet toegekend en een groot bedrag aan ten onrechte ontvangen uitkeringsgeleden is teruggevorderd.

Ervaringen pilot tegenprestatie

Vooruitlopend op de verwachte verplichte tegenprestatie bij de Participatiewet per 1 januari 2015 heeft de ISD Bollenstreek in samenwerking met Stichting Present Bollenstreek een pilot voor de tegenprestatie gehouden. Een aantal klanten heeft op vrijwillige basis meegedaan en met elkaar een speeltuin opgeknapt. Iedereen vond het een nuttig en zinvol project en tijdens het project werden de deelnemers steeds enthousiaster. Een aantal klanten wil verder met de flexpool van Stichting Present en zijn bereid om klusprojecten te doen. De eerste ervaringen zijn positief, maar er zijn ook aandacht- en verbeterpunten punten die belangrijk zijn voor de verdere uitwerking van de tegenprestatie. Maatwerk is hierbij belangrijk. In 2016 volgt een voorstel over de tegenprestatie.

Wat hebben we bereikt?

Groei aantal bijstandsklanten

Het land verkeert al enige tijd in een economische recessie. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering neemt toe, ook bij de ISD Bollenstreek.

Gemeente	2013	2014	2015
Hillegom	200	225	239
Lisse	179	217	216
Noordwijk	233	259	263
Noordwijkerhout	143	170	168
Teylingen	230	246	263
Totaal	985	1.117	1.149

aantallen inclusief IOAW en IOAZ per 31-12

Financieel risico

Het stijgend aantal klanten leidt tot een financieel risico, nu gemeenten sedert 2004 zelf financieel verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de bijstandswet. Als de budgetten achterblijven bij de uitgaven kan voor de gemeenten een financieel nadeel ontstaan.

Het is dus zaak om die maatregelen te nemen die zoveel mogelijk voorkomen dat tekorten ontstaan op het Inkomensdeel van waaruit de uitkeringen betaald worden.

Wat heeft het gekost?

Uitgaven I-deel	x € 1.000		
Inkomen	2014	begroting	2015
BUIG	14.323	14.717	14.796
Bbz	124	150	2
Totaal inkomen	14.447	14.867	14.798

De kosten van de Bbz zijn een resultaat van uitgaven (€143.000) en ontvangsten (€141.000). Per saldo hebben onze gemeenten € 2.000 uitgegeven. Deze gegevens staan per gemeente uitgesplitst in de Sisa-bijlage.

3.3 Zorg

Wmo

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

De ISD Bollenstreek wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft, als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continue proces om de doorlooptijden naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid te vergoten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Doelstelling 2015	Prioriteit	Kwantitatief effect
Warme overdracht nieuwe klanten vanuit de AWBZ naar de Wmo. Uitvoering nieuwe taak Begeleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg continuïteit • Hercontroles (omzetten AWBZ naar Wmo) • Kosten beheersing	Klanten ondervinden geen negatieve gevolgen van de decentralisatie Uitvoering van de nieuwe taak past binnen de begroting
Uitvoeren Trekkingsrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie proces Trekkingsrecht	PGB's kunnen worden ingezet en uitbetaald
Verder gaande afspraken maken nieuwe contractpartners (Begeleiding)	<ul style="list-style-type: none"> • Werkafspraken uitvoering • Contract monitoring	Goede samenwerking met aanbieders
Door ontwikkeling Hulp bij het huishouden	<ul style="list-style-type: none"> • Standpunt toekomst HbH	Klanten en aanbieders weten waar ze aan toe zijn

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het jaar 2015 stond in het teken van de decentralisatie Begeleiding. Vanaf 1 januari 2015 zijn in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)¹ onder andere de zorgaanspraken individuele begeleiding, begeleiding groep, verblijf in een Regionale Instelling voor Beschermd Wonen (RIBW), kortdurend verblijf en doventolkzorg vervallen. De verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van de betrokken doelgroepen is vanaf die datum over gegaan op de gemeente. Vanaf 2015 voorziet de gemeente daarom binnen het kader van de nieuwe Wmo 2015 in begeleiding, dagbesteding², kortdurend verblijf en beschermd wonen. Deze nieuwe voorzieningen vormen samen met het bestaande aanbod waaronder woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, rolstoelen, hulp bij het huishouden en maatschappelijke opvang, het ondersteuningsstelsel. Hiertoe behoren ook de algemene voorzieningen, en meer nadruk op mantelzorgondersteuning en klantondersteuning.

In verband met de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo, de Wmo 2015 en om de nieuwe taak uit te voeren is met ingang van 1 januari een nieuwe Verordening maatschappelijke ondersteuning ISD Bollenstreek in werking getreden.

De nieuwe verordening heeft tot doel:

- Verankering van de hoofdbegrippen Wmo 2015 "zelfredzaamheid en participatie"
- Nadruk op eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn sociaal netwerk;
- Kader voor de nieuwe taak Begeleiding
- Kosten van de individuele voorzieningen beheersbaar houden.

¹ De AWBZ wordt vervangen door de Wet langdurige zorg (Wlz). Inwoners die een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid hebben, blijven onder de Wlz vallen.

² Vervangt de AWBZ verstrekking 'begeleiding groep'.

De prestatievelden en de in te zetten voorzieningen hebben plaats gemaakt voor (meer) eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn sociale netwerk, de gemeente is alleen aan zet voor zover de burger niet zelf of met de hulp van dat werk tot participatie kan komen. In de Wmo 2015 is gekozen om niet langer de prestatievelden en voorzieningen voorop te zetten, maar met behulp van de begrippen zelfredzaamheid en participatie voorop te stellen wat in beginsel van de burger zelf verwacht mag worden.

Begeleiding

Begeleiding is gericht op:

- Het begeleiden van de klant bij zijn verslechterende zelfredzaamheid en/of participatie
- Het stabiliseren van de zelfredzaamheid en/of participatie van de klant of
- Het verbeteren van de zelfredzaamheid en/of participatie van de klant

Het jaar 2015 gold als overgangsjaar. Mensen met een geldige AWBZ indicatie voor zorg (begeleiding, kortdurend verblijf, vervoer, persoonlijke verzorging³, doventolk en die op 1 januari 2015 18 jaar of ouder zijn) die in 2015 doorliep behield, de uit die indicatie voortvloeiende rechten en plichten tot het einde van de indicatie, maar uiterlijk tot 1 januari 2016.

Het overgangsrecht zag niet op het continueren van zorg bij de huidige aanbieder. In het kader van de zorgcontinuïteit was dit wel het streven. Indien de klant een zorg afnam bij een niet gecontracteerde zorgaanbieder werd gezien of de aanbieder kon toetreden tot het contract. Alle klanten zijn bij hun aanbieder gebleven of hebben een passend alternatief gevonden.

PGB's

In de Wmo 2015 is de verplichting opgenomen dat gemeenten PGB's uitbetalen in de vorm van trekkingsrecht. Dit houdt in dat de gemeente het PGB niet op de bankrekening van de budgethouder stort, maar op rekening van het servicecentrum PGB van de SVB. De budgethouder laat via declaraties of facturen aan de SVB weten hoeveel uren hulp zijn geleverd en de SVB zorgt vervolgens voor de uitbetaling van de zorgverlener. De niet-bestede PGB bedragen worden door de SVB na afloop van de verantwoordingsperiode terugbetaald.

De invoering maar vooral de uitvoering van het trekkingsrecht heeft de nodige problemen gekend. Wij hebben altijd nauw samengewerkt met de SVB en VNG om deze problemen het hoofd te bieden. Hierbij is gebleken dat de ISD Bollenstreek het proces en de controle goed op orde heeft.

Het Rijk had besloten dat gemeenten eenmalige PGB's (voor bijvoorbeeld een woningaanpassing of vervoermiddel) in 2015 nog zelf betalen. Het bleek niet mogelijk om per 1 januari eenmalige PGB's volgens de werkwijze van het trekkingsrecht (via de SVB) uit te voeren.

Tussen de SVB en de ISD Bollenstreek is een mandaatovereenkomst gesloten om de taak voor de eenmalige PGB's aan de ISD Bollenstreek over te dragen (en daarmee uit te zonderen van het trekkingsrecht). Dit betrof een tijdelijk mandaat tot 1 januari 2016. De ISD Bollenstreek betaalt de eenmalige PGB's uit op de manier van het trekkingsrecht, dus niet aan de klant maar aan de leverancier.

Contractbeheer

De nieuwe taak begeleiding heeft geresulteerd in een zeventigtal nieuwe aanbieders. Voor de controle van, onder andere, deze contracten is een contractbeheerder aangesteld.

---

³ Het betreft alleen het deel persoonlijke verzorging voor mensen met een zintuiglijke, of verstandelijke beperking, of psychiatrische problematiek bestaande uit ondersteuning en begeleiding bij het laten uitvoeren van algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL). Dit betreft slechts 5% van de PV (95% van het budget van de totale PV valt onder de aanspraak wijkverpleging in de Zvw).

HbH

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de gemeenten Lisse en Noordwijkerhout overgegaan op een algemene voorziening voor hulp bij het huishouden voor nieuwe klanten. De gemeente Hillegom is met ingang van 1 april 2015 overgegaan op een algemene voorziening hulp bij het huishouden voor nieuwe klanten. De gemeenten Teylingen en Noordwijk hebben de maatwerkvoorziening gecontinueerd.

De klanten in de drie gemeenten waar een algemene voorziening is ingevoerd zouden op een later tijdstip, met inachtneming van een overgangstermijn, omgezet worden naar de algemene voorziening. De berichtgeving over de toelaatbaarheid van deze algemene voorziening heeft ertoe geleid dat deze groep nog niet is overgezet.

Gebleken is dat veel gemeenten worstelen met de invulling van hulp bij het huishouden door het slinkende budget. Verschillende gemeenten hebben een algemene voorziening ingevoerd dan wel op een andere wijze het beleid rondom de hulp bij het huishouden versoerd. Er zijn in de rechtspraak verschillende geluiden over de toelaatbaarheid van een algemene voorziening en de Wmo2015 biedt onvoldoende aanknopingspunten om een eenduidige uitspraak te doen. De verwachting was dat de Centrale Raad van Beroep eind 2015 duidelijkheid zou verschaffen op de vraag of een algemene voorziening is toegestaan onder de Wmo 2015. Dit is inmiddels uitgesteld naar medio 2016.

Wat hebben we bereikt?

Begeleiding

Alle klanten zijn in beeld gebracht en daarvan is de indicatie en aanbieder bekend. De klanten zijn opgeroepen voor een herbeoordeling in het kader van de Wmo. Gelet op de grote groep klanten en de tijdsinvestering is het niet gelukt alle klanten voor 1 januari 2016 te spreken. De kleine groep waarvoor nog geen herindicatie is afgegeven voor 1 januari 2016 is administratief verlengd. Dit zijn klanten wiens (oude AWBZ) indicatie doorliep tot ver voorbij 1 januari 2016

Trekkingsrecht

Het proces van toekenningsberichten en beoordeling van de zorgovereenkomsten is op orde. Wekelijks worden eventuele nieuwe zorgovereenkomsten beoordeeld en uitvallijsten opgepakt.

Contractbeheer

In samenwerking met de aanbieders zijn er uniforme werkafspraken gemaakt. 4 tot 6 keer per jaar is er een overleg met een vertegenwoordiging van de aanbieders. Op verschillende thema's van het contract zijn werkgroepen geformeerd zoals de werkgroep Kwaliteit van de zorg en de werkgroep Innovatie van de zorg.

Hulp bij het huishouden

Naar aanleiding van de onduidelijkheid over wat nu wel en niet mag met de hulp bij het huishouden is eind 2015 een notitie opgeleverd met een viertal scenario's waarvan aan de Colleges is gevraagd een standpunt in te nemen.

Bijzondere bijstand en minimabeleid

Wat wilden we bereiken?

Het terugdringen van armoede onder de inwoners van de ISD Bollenstreek-gemeenten.

Doelstellingen 2015	Prioriteit	Kwantitatief effect
Het terugdringen van armoede onder inwoners van de ISD-gemeenten.	Stimuleren van het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen.	Optimalisering van het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ISD Bollenstreek heeft in 2015 met een aantal projecten getracht de armoede onder de inwoners te laten afnemen.

- Bijzondere bijstand
- Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering
- PersoonsOndersteunend Budget (POB) en inspanningspremie
- Individuele studietoelage

Contract met Zorg en Zekerheid verlengd

Het contract voor de collectieve aanvullende zorgverzekering met Zorg en Zekerheid is verlengd. Dit betekent dat inwoners met een laag inkomen en weinig vermogen, die deelnemen, ook in 2015 tegen een voordelig tarief goed verzekerd zijn. De goede samenwerking met Zorg en Zekerheid, de mogelijkheid van een betaalbare aanvullende zorgverzekering en daardoor minder aanspraak op bijzondere bijstand zijn de voornaamste redenen voor de verlenging. De ISD Bollenstreek-gemeenten betalen een deel van de premie voor de aanvullende zorgverzekering. De laatste jaren maken ruim 1500 inwoners gebruik van deze regeling.

Wat hebben we bereikt?

De totale uitgaven zijn ten opzichte van 2014 gedaald. De mate van daling of stijging wisselt wel per gemeente. De daling wordt onder andere veroorzaakt door de aanpassingen binnen het gekantelde beleid en landelijke wetgeving (zoals afschaffing categoriale bijstand). De stijging wordt veroorzaakt door de taakstelling huisvesting vergunninghouders.

Wat heeft het gekost?

Zorguitgaven	Realisatie x € 1000 2014	Begroting x € 1000 2015	Realisatie x € 1000 2015
Wmo			
Wmo - Hulp bij huishouding ZIN	5.405	5.688	5.057
Wmo – Hulp bij huishouding PGB	1.323	1.359	899
Wmo- totaal Hulp bij Huishouden	6.728	7.047	5.956
Wmo - HHT	-	-	24
Wmo – begeleiding ZIN	-	7.000	6.374
Wmo – begeleiding PGB	-	5.000	842
Wmo - rolstoelen	427	475	402
Wmo - vervoersvoorzieningen	2.031	1.874	1.674
Wmo - woonvoorzieningen	777	693	415
Wmo - onderzoekskosten	10	21	18
Wmo- eigen bijdrage	-2.784	-2.535	-2.098
totaal Wmo	7.189	19.575	13.607
Inkomensondersteunde voorzieningen			
Bijzondere bijstand	1.705	1.835	1.573
Koopkrachttegemoetkoming	110	-	-
Totaal inkomensondersteunde voorzieningen	1.815	1.835	1.573
Totaal zorg	9.004	21.410	15.180

Aantal indicaties HbH 2015						
	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijk -erhout	Teylingen	Totaal
Categorie 10	351	351	443	232	459	1836
Categorie 10 PGB A	42	49	20	30	31	172
Categorie 20	29	16	18	18	24	105
Categorie 30	9	4	13	8	10	44
Categorie 31 PGB A		3	1	1	2	7
Financiële compensatie HbH AV	5	4		2		11
Huishoudelijke hulp toelage (vouchers)	8	9		3		20
Totaal	444	436	495	294	526	2195

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD Bollenstreek geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD Bollenstreek gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD Bollenstreek en wijzigingen in de budgettering.

Risico

De ISD Bollenstreek heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD Bollenstreek overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.

De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD Bollenstreek en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD Bollenstreek lopen. Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD Bollenstreek of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5. Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel

1. Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
1. Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	$1 \times 5 = 5$	schade oplopend tot maximaal € 786.000 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2014). Huur ander pand € 70.000	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
2. Fraude/ integriteitsschendingen	$2 \times 2 = 4$	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.

3. Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld Wmo/opheffen ISD Bollenstreek /uittreden gemeenten	3 x 3 = 9	Wachtgeld-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 40 fte's (Wmo) € 4.500.000 tot € 8.200.000 bij opheffing ISD Bollenstreek Schaalnadelen: PM	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten. Overgang ISD Bollenstreek personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
4. Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bv gemeente Teylingen (bv brand)	1 x 4 = 4	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 250.000	De ISD Bollenstreek maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD Bollenstreek deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

2. Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
5. Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/ minder participatiegelden	5 x 2 = 10	50 klanten extra x gemiddeld € 13.000 = € 650.000 per jaar	Poortwachterfunctie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten** Inkrimpen afdeling re-integratie
6. Toename beroep op bijzondere bijstand	4 x 1 = 4	10 % toename = € 270.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk)/begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
7. Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de Wmo	4 x 2 = 8	10 % toename = € 1.980.000	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
8. Incident met Informatiebeveiliging	4 x 3 = 12	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
9. Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, Hbh en collectief vervoer)	3 x 4 = 12	Het kan zijn dat een nieuwe aanbesteding hogere prijzen tot gevolg heeft. Extra kosten kunnen oplopen tot € 1.500.000	De ISD Bollenstreek heeft bij de vorige aanbesteding gunstige prijzen bedongen. Dat zou bij een nieuwe aanbesteding anders kunnen uitpakken.

3. Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor kom ik tot de volgende berekening van het weerstandsvermogen.

berekening weerstandsvermogen

risico	factor	schadebedrag	weerstand- vermogen
1. Brand	5/25	€ 70.000	€ 14.000
2. Fraude	4/25	pm	-
3a. Vermindering taken	9/25	€ 4.500.000	
3b. Opheffing ISD Bollenstreek	9/25	€ 8.200.000	€ 2.952.000
4. Automatisering	4/25	€ 250.000	€ 40.000
5. toename bijstand	10/25	€ 650.000	€ 260.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	€ 270.000	€ 43.200
7. toename Wmo	8/25	€ 1.980.000	€ 633.600
8. informatiebeveiliging	12/25	pm	-
9. nieuwe aanbesteding	12/25	€ 1.500.000	€ 720.000
totaal weerstandsvermogen			€ 4.662.800

verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

gemeente	%	bedrag
Hillegom	18,39	€ 857.489
Lisse	19,15	€ 892.926
Noordwijk	22,03	€ 1.027.215
Noordwijkerhout	13,21	€ 615.956
Teylingen	27,22	€ 1.269.214
totaal		€ 4.662.800

Conclusie:

De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Kengetallen	Verslagjaar
Netto schuldquote	0,26%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)	0,26%
Solvabiliteitsratio	0%
Grondexploitatie	0%
Structurele exploitatieruimte	0,06%
Belastingcapaciteit	0%

Netto schuldquote:

De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio;

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Grondexploitatie:

Is niet van toepassing.

Structurele exploitatieruimte:

Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Belastingcapaciteit:

Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD Bollenstreek heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD Bollenstreek rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw Amiant te Lisse worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenequalisatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

4.4 Financiering

4.4.1 Financiering

De ISD Bollenstreek rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet

Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichhouders informeren over de kasgeldlimiet. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Tabel 2 Berekening kasgeldlimiet 2015 (Wet Fido):

		x € 1.000			
Post	Omschrijving	31-3-2015	30-6-2015	30-9-2015	31-12-2015
1.	Vlottende korte schuld	5.981	8.802	10.923	12.160
2.	Vlottende middelen	5.859	8.697	10.800	12.054
3.	Netto vlottende schuld (+), danwel overschot vlottende middelen (-)	122	105	123	106
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+), dan wel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)	122	105	123	106
5.	Kasgeldlimiet	2.658	2.658	2.658	2.658
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet	2.536	2.553	2.535	2.553
6b.	Overschrijding kasgeldlimiet				
7.	Begrotingstotaal	32.415	32.415	32.415	32.415
8.	Percentage vastgesteld per min. Regeling 8,20%	2.658	2.658	2.658	2.658
9.	Kasgeldlimiet	2.658	2.658	2.658	2.658

Toelichting

Post 1: het gezamenlijke bedrag van:

- opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar;
- de schuld in rekening-courant;
- de voor een termijn van korter dan 1 jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden;
- overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Post 2: het gezamenlijke bedrag van:

- de contante gelden in kas;
- de tegoeden in rekening-courant;
- de overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar.

Post 7: hier staat vermeld de stand van de begroting inclusief de tegelijkertijd met de begroting door de raad vastgestelde wijzigingen.

De kasgeldlimiet als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

4.4.2 EMU-saldo

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (EMU) worden voor de staatschuld en het begrotingssaldo de definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt nu gesproken over EMU-schuld en EMU-saldo.

Het EMU-saldo is het gemiddelde saldo van de inkomsten en uitgaven van alle deelnemende landen aan de EMU. Het saldo geldt als norm waaraan de begroting en rekening van deelnemende landen worden getoetst. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn. De inkomsten en uitgaven van de lokale overheid tellen mee voor de berekening van het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) heeft het Rijk mogelijkheden in te grijpen bij een dreigende overschrijding van het EMU-saldo voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar hebben plaatsgevonden. Terwijl de gemeenschappelijke regeling volgens het BBV met het baten- en lastenstelsel werkt.

Tabel 3 Berekening EMU saldo 2015:

	x € 1.000
1. EMU exploitatiesaldo	-
2. Invloed investeringen	-
+ afschrijvingen	69
3. Invloed voorzieningen	-
+ toevoegingen aan voorzieningen	-
"-/- onttrekkingen aan voorzieningen	-
4. Invloed reserves	-
5. Deelnemingen en aandelen	-
EMU SALDO	69

EMU-saldo is een verplichting en het cijfer zegt niets over het resultaat, omdat het een absoluut getal is.

4.4.3 Schatkistbankieren

De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan. Schatkistbankieren is alleen bedoeld voor publieke middelen.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen (alles > € 250.000) aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden. Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

X € 1.000		Verslagjaar 2015			
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	112	106	99	124
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	138	144	151	126
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2015			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	32.415			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	32.415			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	10.097	9.688	9.127	11.415
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	112	106	99	124

4.4.4 Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

Tabel 4 Berekening renterisiconorm (Wet Fido):

	x € 1.000
Begrotingstotaal	32.415
Percentage vastgesteld per min. regeling	20%
Renterisiconorm	6.483
Renteherzieningen	-
Aflossingen	-
Renterisico	-
Ruimte onder renterisiconorm	6.483

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, kent de ISD Bollenstreek geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

4.4.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD Bollenstreek geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee voorziet de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte.

4.4.6 Rentevisie

Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD Bollenstreek heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD Bollenstreek.

4.4.7 Rentekosten/opbrengsten

De rentekosten/opbrengsten bij de ISD Bollenstreek bestaan uit de rente op de r/c die banken in rekening brengen of uitbetalen.

4.5 Bedrijfsvoering

Waar gesproken wordt over exploitatiekosten, is dit gelijk aan de kosten bedrijfsvoering.

Toerekening van de indirecte kosten

De exploitatiekosten verdelen we over de drie programma's van de ISD Bollenstreek. Bij het programma Participatie geldt als exploitatiekosten het aantal uren dat aan participatie is besteed (en dat uit het P-budget gefinancierd wordt) x het uurtarief (dat berekend wordt door alle kosten van de ISD Bollenstreek te delen door het aantal klanturen). De resterende exploitatiekosten worden verdeeld over de programma's Inkomen en Zorg in de verhouding van het aantal uren dat voor die programma's is ingezet.

Rechtmatigheid

Ook in 2015 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. De accountant toetst de wet- en regelgeving aan de uitvoering, zowel de getrouwheid van onze cijfers als de rechtmatigheid van onze uitgaven.

Participatiebudget

Een deel van de exploitatiekosten betalen we uit het participatiebudget. Als de overheid in de toekomst bezuinigingen doorvoert op het participatiebudget heeft dat directe gevolgen voor de hoogte van de bijdrage van de gemeenten aan de ISD Bollenstreek. Indien hierdoor de re-integratie activiteiten verminderen, heeft dit gevolgen voor de klantenaantallen van de ISD Bollenstreek en daarmee ook aan de uitputting van het Inkomensdeel. Daarbij is het zeer goed denkbaar dat de mogelijkheid om een Aanvullende Uitkering (Vangnetuitkering) te ontvangen wegvalt, als een gemeente geen re-integratieactiviteiten ontwikkelt.

Inkomen

In de afgelopen jaren hebben we moeten constateren dat de cliëntenaantallen sterk zijn gestegen, zonder dat de ISD Bollenstreek of de gemeenten daar invloed op konden uitoefenen. Het stijgen van cliëntenaantallen legt een grote druk op de organisatie. Ook het beëindigen van veel uitkeringen zal een extra inspanning vragen. Komende jaren zetten wij onverminderd in op handhaving.

Zorg

Voor de voorzieningen en de bijzondere bijstand geldt dat het open einde regelingen zijn. We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen.

Jeugd

De PGB's voor het programma Jeugd zijn op basis van de afgegeven beschikkingen.

4.6 Verbonden partijen

De ISD Bollenstreek heeft geen verbonden partijen.

4.7 Grondbeleid

De ISD Bollenstreek heeft grond noch grondbeleid.

4.8 WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 27 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

Hierin is bepaald dat topfunctionarissen niet meer mogen verdienen dan het wettelijk maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriele regeling. De WNT-norm voor 2015 is € 178.000.

Deze regeling is van toepassing op de functie directeur:	2015	2014
Naam: Dhr. R.J. 't Jong		
Jaartotaal vaste bezoldigingen	€ 101.208	€ 90.722
Jaartotaal variabele bezoldigingen	€ 2.598	€ 2.800
Voorzieningen ten behoeve van toekomstige uitkeringen: (dit betreft werkgeverspremies voor pensioenpremie)	€ 13.169	€ 14.361
Totale bezoldiging	€ 116.974	€ 107.884
Duur en omvang dienstverband:	100%	100%

5 Jaarrekening 2015

5.1 Balans 2015

(bedragen x € 1.000)	Per 31 december	Per 1 januari
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	106	135
- investeringen met een economisch nut	106	135
Totaal vaste activa	106	135
Vlottende activa	12.054	4.150
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	10.445	3.623
- Vorderingen openbare lichamen	9.715	2.935
- Overige Vorderingen	730	688
Liquide middelen	374	416
Overlopende activa	1.235	111
Totaal vlottende activa	12.054	4.150
Totaal-generaal	12.160	4.285

(bedragen x € 1.000)	Per 31 december	Per 1 januari
PASSIVA		
Vaste passiva		
Totaal vaste passiva	-	-
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	12.160	4.285
Schulden openbare lichamen	8.050	1.000
Overige schulden	4.110	3.285
Totaal vlottende passiva	12.160	4.285
Totaal-generaal	12.160	4.285

5.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar 2015

programma x € 1.000	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2015
Participatie	966	951	872
Inkomen	16.560	18.632	18.253
Zorg	14.889	25.175	18.224
Jeugd	-	2.254	2.099
Subtotaal	32.415	47.012	39.448
Bijdragen gemeenten	-32.415	-47.012	-39.448
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-
Mutaties in reserves	-	-	-
Resultaat	-	-	-

5.3 Toelichtingen

5.3.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

5.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor Hulp bij Huishouden zijn de kosten opgenomen die door de zorgleveranciers in rekening zijn gebracht. Deze kosten zijn afgestemd met het door het CAK aangegeven aantal uur dat als eigen bijdrage bij de klanten in rekening is gebracht.

De ontvangen Wmo – eigen bijdrage via het CAK is gebaseerd op de opgelegde eigen bijdrage plus een inschatting van de nog op te leggen eigen bijdrage. Deze inschatting is gemaakt op basis van het gemiddelde opgelegde eigen bijdrage minus een correctie oninbaarheid. Dit alles op basis van de gegevens vanuit de WMO monitor van het CAK.

5.3.3 Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kosten. De afschrijvingstermijn is voor automatisering drie jaar en voor de overige vaste activa tien jaar.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening getroffen. We bepalen de hoogte van de voorziening op basis van het historische inningspercentage.

Liquide middelen en overlopende posten

Wij nemen deze activa tegen nominale waarde op.

Vaste passiva

De ISD Bollenstreek kent geen algemene reserves.

Vlottende passiva

Wij waarderen de vlottende passiva tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

In de balans is conform het BBV geen rekening gehouden met een verplichting ontstaan uit reserveringen voor vakantiegeld en vakantiedagen. Dit geldt zowel voor personeel als voor de

uitkeringen. Toekomstige kosten van wachtgeld en ziekte-uitkering zijn voor rekening van de ISD Bollenstreek.

Wij zijn met de verhuurder van het gebouw Stek een meerjarencontract aangegaan. De looptijd is tien jaar (tot en met oktober 2025).

Voor de printers loopt een nieuwe overeenkomst bij Canon, deze loopt tot eind 2019. De huur bedraagt per maand € 2.081,59.

Via Leaseplan wordt 1 auto geleased, loopt nog door tot november 2016, de basis leaseprijs bedraagt € 577,29 per maand.

5.3.4 Overzicht van baten en lasten

BTW

Wij hebben waar mogelijk binnen de wettelijke fiscale normen alle kosten exclusief btw geboekt. Deze btw is compensabel. We hebben per maand een opgave van de compensabele btw naar de gemeenten verstuurd. De gemeenten ontvangen deze btw terug. Verrekening met de ISD hiervan vindt plaats via de afrekening rekening-courant (Verrekening BCF).

Verdeelsleutel

De kosten van de ISD Bollenstreek worden verdeeld over de deelnemende gemeenten op de wijze zoals in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is aangegeven. Voor de duidelijkheid volgt hieronder een samenvatting van die verdeelsleutels.

- **Participatie**

De kosten van het programma participatie verdelen we in de verhouding van de participatiebudgetten. Tekorten of overschotten verdelen we op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen, conform de regels van de GR.

- **Inkomen**

De kosten van het programma Inkomen worden verdeeld in de verhouding van de gemeentelijke BUIG-budgetten. Tekorten of overschotten verdelen we op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen, conform de regels van de GR.

- **Zorg**

Wij verdelen de kosten van de voorzieningen naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

Voor alle PGB's (Wmo HbH en Wmo begeleiding en jeugd) geldt sinds 2015 het trekkingsrecht via het SVB. In de jaarrekening zijn de kosten op basis van de bestedingen zoals deze bekend zijn bij het SVB op het moment van het opmaken van de jaarrekening verwerkt. De SVB hanteert een deadline van 1 juli 2016 voor de financiële verrekening. Deze datum is te laat voor onze jaarrekening, eventuele afwijkingen worden in 2016 verwerkt. Op het moment van opmaken van de jaarrekening is op totaalniveau zo rond de 82% van de budgetten benut.

Het Rijk bezuinigt op het budget dat de gemeenten vanaf 1 januari 2015 krijgen om de taken rondom de huishoudelijk hulp uit te voeren. Om zoveel mogelijk werkgelegenheid binnen de huishoudelijke hulp te behouden en om cliënten de mogelijkheid te bieden om meer uren hulp te krijgen, heeft het kabinet vanaf 2015 extra geld beschikbaar gesteld aan de gemeenten. Gezamenlijk is de HHT aangevraagd en de gemeente Hillegom beheert dit geld. De HHT is een toelage die burgers kunnen krijgen als ze een huishoudelijke hulp inhuren. Mensen die geen of minder huishoudelijke hulp krijgen in de nieuwe Wmo kunnen voor een eigen bijdrage professionele hulp inkopen.

- **Jeugd**

Wij verdelen de kosten van de voorzieningen naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

- **Exploitatiekosten**

De exploitatiekosten verdelen we over de drie programma's van de ISD Bollenstreek. Bij het programma Participatie geldt als exploitatiekosten het aantal uren dat aan participatie is besteed (en dat uit het P-budget gefinancierd wordt) x het uurtarief (dat berekend wordt door alle kosten van de ISD Bollenstreek te delen door het aantal klanturen). De resterende exploitatiekosten worden verdeeld over de programma's Inkomen en Zorg in de verhouding van het aantal uren dat voor die programma's is ingezet.

- **Fraude**

De gemeenteraden hebben een besluit genomen over de verdeling van de kosten van de fraude én de verdeling van de bedragen die we terugontvangen van de in 2009 gestelde vordering. Met dit besluit is in de jaarrekening 2015 rekening gehouden.

- **GPK**

In 2015 hebben vier van de vijf gemeenten de uitgifte van de gehandicaptenparkeerkaart overgedragen aan de ISD Bollenstreek. De afspraak is dat de kaarten € 105 per stuk kosten en dat de instellingskaarten en duplicaatkaarten € 30 kosten. Deze bedragen brengt de ISD Bollenstreek één op één bij de gemeenten in rekening. Deze bedragen staan los van de bedragen die de burgers aan leges aan de gemeenten betalen.

5.3.5 Toelichting op de balans

Activa

(alle bedragen in euro's)

Vaste activa

Investerings met een economisch nut

Tabel 5 Investeringsoverzicht 2015

Omschrijving investering	Boekwaarde		Afschrijving 2015	Boekwaarde 31-12-2015
	waarde 31-12-2014	Investering 2015		
Elektrische aansluitingen	6.352		6.332	20
Klimaatinstallaties	3.381		2.228	1.153
Meubilair nieuwbouw	19.204		10.515	8.689
Stoffering nieuwbouw	4.314		4.312	2
Plaatsen tussenwanden	13.451		13.234	217
Inrichten 3e verdieping	34.813		13.739	21.074
Meubilair	34.461		5.941	28.520
Callcenter	7.955		2.169	5.786
Telefooncentrale	1.938		606	1.332
Totaal werkcentrum	125.870	-	59.076	66.794
Glasvezelverbinding	1.309		1.309	-
Pc's en beeldschermen	-		-	-
Software	7.475	40.073	8.826	38.722
Totaal automatisering	8.784	40.073	10.135	38.722
Totaal investering	134.654	40.073	69.21	105.516

Tabel 6 Vorderingen openbare lichamen

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Rekening courant gemeenten 31 december 2015:		
Totaal rekening courant	-	230.722
r/c Staat ivm schatkistbankieren	9.025.686	2.144.700
Nog te ontvangen eigen bijdrage CAK	676.183	542.098
Belastingdienst		
Omzetbelasting 4 ^e kwartaal	13.925	17.133
	9.715.794	2.703.931
Totaal vorderingen openbare lichamen	9.715.794	2.934.653

Tabel 7 Overige vorderingen en overlopende activa

Verloop debiteuren (uitkeringen)	
Stand 01-01-2015	3.485.011
Opgeboekt	474.014
Afgelost	-729.463
Voorschot uitkeringen	<u>24.094</u>
Stand 31-12-2015	3.253.656
Voorziening	<u>-2.551.199</u>
	702.457
Verloop fraude vordering	
Stand 01-01-2015	353.317
Aflossing	<u>-2.750</u>
Stand 31-12-2015	350.567
Voorziening fraudevordering	<u>-350.567</u>
	-
Overige debiteuren	<u>27.225</u>
Totaal overige vorderingen	<u>729.682</u>

Tabel 8 Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Liquide middelen		
BNG, saldi op 31 december	372.987	416.003
Kassaldo	<u>553</u>	<u>252</u>
Totaal	373.540	416.255

Tabel 9 Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde verzekeringen	14.728	13.893
Vooruitbetaald Leaseplan	748	1.275
Vooruitbetaalde KPN + Abonnement	1.830	1.829
Vooruitbetaalde huur	90.663	85.646
Vooruitbetaalde PGB	374.683	-
Vooruitbetaald overige	3.636	-
Noodfonds Noordwijk	695	-
Nog te ontvangen afrekening SVB	740.796	-
Diversen	<u>7.554</u>	<u>8.224</u>
Totaal overlopende activa	1.235.333	110.867

Passiva

Tabel 10 Schulden openbare lichamen

Rekening courant gemeenten 31 december 2015	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Hillegom		
Programmakosten	7.737.887	
Ontvangen voorschotten	<u>9.180.212</u>	
Afrekening 2015		1.442.325
Verrekening BCF		-71.588
Verrekening HHT		-20.426
Herverdeling aanvullende uitkering 2014		<u>82.658</u>
Te betalen		1.432.969

Lisse			
Programmakosten	7.266.307		
Ontvangen voorschotten	<u>8.619.422</u>		
Afrekening 2015		1.353.115	
Verrekening BCF		-74.909	
Verrekening HHT		2.546	
Herverdeling aanvullende uitkering 2014		<u>-142.097</u>	
Te betalen		1.138.655	
Noordwijk			
Programmakosten	8.762.693		
Ontvangen voorschotten	<u>10.206.073</u>		
Afrekening 2015		1.443.380	
Verrekening BCF		-86.281	
Verrekening HHT		-	
Herverdeling aanvullende uitkering 2014		<u>101.458</u>	
Te betalen		1.458.557	
Noordwijkerhout			
Programmakosten	4.995.273		
Ontvangen voorschotten	<u>6.194.387</u>		
Afrekening 2015		1.199.114	
Verrekening BCF		-51.307	
Verrekening HHT		4.223	
Herverdeling aanvullende uitkering 2014		<u>-166.735</u>	
Te betalen		985.295	
Teylingen			
Programmakosten	10.686.262		
Ontvangen voorschotten	<u>12.887.790</u>		
Afrekening 2015		2.201.528	
Verrekening BCF		-106.679	
Verrekening HHT		13.657	
Herverdeling aanvullende uitkering 2014		<u>124.717</u>	
Te betalen		2.233.223	
Totaal rekening courant		7.248.699	162.202
Belastingdienst			
Loonheffingen salarissen	283.736		
Loonheffingen uitkeringen	<u>517.235</u>		
		800.971	837.822
Totaal schulden openbare lichamen		8.049.670	1.000.024

Tabel 11 Overige schulden

Overige schulden	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Crediteuren	305.497	111.639
ABP	63.430	62.909
Overige leveranciers	<u>1.947.330</u>	666.617
	2.316.257	
Betalingen onderweg	1.434.118	1.150.074
Sdv	324.462	391.641
Vooruit ontvangen*	-	892.600
Diversen**	30.231	4.146
Noodfonds Lisse	<u>5.206</u>	5.206
	1.794.017	
Totaal overige schulden	<u>4.110.274</u>	<u>3.284.832</u>
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	<u>4.110.274</u>	<u>3.284.832</u>

* Vooruit ontvangen gemeentelijke bijdrage 2015

** Diversen bestaat uit de r/c personeelsvereniging en de nog te betalen toeslag overwerkuren ivm vluchtelingenopvang

5.3.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Tabel 12 Participatie

Verdeling kosten participatie	Realisatie 2015
Re-integratie	538.107
Doorbelaste uren	334.056
Totaal uitgave P-deel	872.163

Tabel 13 Overzicht projecten participatie

Projecten ISD Bollenstreek 2015	Uren
Formulierenbrigade	50
Work First	1.170
Werkervaringsmedewerkers begeleiding	88
Individuele begeleiding	1.760
Sollicitatieclub	328
Project Connexion	60
Banenafpraak garantiebanen	132
Project Alfa & Zorg	65
Zwembad de Vosse / sportfondsenproject	112
Groenproject	24
Heftruckproject	22
Stageplaatsen gemeenten	20
Doelgroepenregister/indicatie baanafpraak	133
Totaal	3.946

Dit zijn de uren die de consultants in 2015 hebben besteed aan cliënten die deelnamen aan re-integratie trajecten. Het uurtarief inclusief beleid, administratie, leiding en exploitatiekosten bedraagt € 84,64. Daarnaast hebben we ook een deel van de WIN reserve vrij laten vallen. We reserveren nog een bedrag voor de toekomstige kosten van de trajecten die reeds zijn gestart.

Tabel 14 Inkomsten

Uitgaven I-deel	x € 1.000		
Inkomsten	2014	Begroting	2015
BUIG	14.323	14.717	14.796
BBZ	124	150	2
Exploitatiekosten	2.374	3.765	3.455
Totaal inkomsten	16.821	18.632	18.253

Tabel 15 Zorg

Zorguitgaven 2015	Realisatie x € 1000 2014	Begroting x € 1000 2015	Realisatie x € 1000 2015
Wmo			
Wmo - Hulp bij huishouding ZIN	5.405	5.688	5.057
Wmo - Hulp bij huishouding PGB	1.323	1.359	899
Wmo- totaal Hulp bij Huishouden	6.728	7.047	5.956
Wmo - HHT	-	-	24
Wmo – begeleiding ZIN	-	7.000	6.374
Wmo – begeleiding PGB	-	5.000	842
Wmo - rolstoelen	427	475	402
Wmo - vervoersvoorzieningen	2.031	1.874	1.674
Wmo - woonvoorzieningen	777	693	415
Wmo - onderzoekskosten	10	21	18
Wmo- eigen bijdrage	-2.784	-2.535	-2.098
totaal Wmo	7.189	19.575	13.607
Inkomensondersteunde voorzieningen			
Bijzondere bijstand	1.705	1.835	1.573
Koopkrachttegemoeetkoming	110	-	-
Totaal inkomensondersteunde voorzieningen	1.815	1.835	1.573
Totaal zorg	9.004	21.410	15.180
Exploitatiekosten	3.371	3.765	3.044
Totaal	12.375	25.175	18.224

Tabel 16 Jeugd

Verdeling kosten Jeugd	Realisatie 2015 x € 1000
PGB	1.797
Exploitatiekosten	302
Totaal	2.099

Tabel 17 Overzicht van baten en lasten

	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
x € 1.000			
Baten en lasten exploitatie			
Salariskosten	4.620	5.282	5.062
Personeelsvergoedingen	73	89	69
Overige personeelskosten	155	167	156
Huur werkcentrum	324	335	285
Automatisering	324	430	327
Reclame- en promotiekosten	15	33	16
Vakliteratuur	10	11	11
Huisvestingskosten	49	104	84
Kantoorkosten	162	193	165
Accountantskosten	35	38	39
Advieskosten	62	44	78
Inhuur en uitzendkrachten	174	829	519
Uitbestedingen Teylingen	161	206	192
Uitvoeringskosten derden	24	80	17
Algemene kosten	70	78	77
Bank- en Rentekosten	-	-	5
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	62	67	59
Incidentele baten en lasten	37	-	-26
Exploitatiekosten	6.357	7.986	7.135
Doorbelasting Participatiebudget	-612	-300	-334
Totaal exploitatiekosten	5.745	7.686	6.801
Uitkeringen			
Participatie	1.169	951	872
Inkomen	14.447	14.867	14.798
Zorg	9.004	21.410	15.180
Jeugd	-	2.100	1.797
Totaal Uitkeringen	24.620	39.328	32.647
Totaal kosten ISD Bollenstreek	30.365	47.014	39.448
Bijdrage gemeente	-30.365	-47.014	-39.448
Resultaat	-	-	-

5.3.7 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Voor alle lasten geldt zoals eerder vermeld dat dit jaar alle kosten waar mogelijk exclusief btw zijn verantwoord.

Salariskosten

De uitbreiding van de formatie is in de loop van 2015 ingevuld, vandaar dat een overschot te zien is op de post salariskosten.

Huur werkcentrum

De huurkosten zijn lager uitgevallen door gunstige afspraken met de verhuurder (zie ook advieskosten)

Automatisering

In de post automatisering is opgenomen: de kosten van de software, hardware, licenties en ondersteuning.

Advieskosten

De overschrijding van de post advieskosten wordt veroorzaakt door het advies/begeleiding met betrekking tot de nieuwe huurovereenkomst.

Inhuur en uitzendkrachten

Zoals reeds opgenomen in begrotingswijziging 2016-I vindt er een doorschuiving van € 200.000 plaats van 2015 naar 2016. Voor de herindicaties van de nieuwe taken hebben we voor 2015 een incidenteel inhuurbudget gehad. Vanwege de SVB problematiek en de extra personele capaciteit die dat gekost heeft schuiven we een deel van deze taken door naar 2016 en daarom nemen we een deel van het budget mee naar 2016.

Tabel 18 Incidentele baten en lasten:

Incidentele baten:	
Verschillen uitkeringsstelsel	6.635
SVB, uitbetaling 85/15 regeling	16.732
Ontvangsten fraude	2.750
	<u>26.117</u>
Totaal incidentele baten	26.117

5.4 Verdeling van de kosten

Tabel 19 Kosten per programma 2015

Kosten van de programma's 2015 (x € 1.000)	Participatie		Inkomen		Zorg		Jeugd	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
exploitatiekosten			3.765	3.455	3.765	3.044	154	302
programmakosten	951	872	14.867	14.798	21.409	15.180	2.100	1.797
Saldo kosten	951	872	18.632	18.253	25.174	18.224	2.254	2.099
Bijdrage gemeenten	-951	-872	-18.632	-18.253	-25.174	-18.224	-2.254	-2.099
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 20 Kosten per programma en per gemeente

(x € 1.000)	Participatie		Inkomen		Zorg		Jeugd	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Hillegom	222	204	3.632	3.559	4.914	3.523	413	452
Lisse	184	170	3.396	3.321	4.645	3.520	319	255
Noordwijk	239	226	4.172	4.084	5.385	3.984	409	469
Noordwijkerhout	137	126	2.355	2.310	3.472	2.355	230	204
Teylingen	170	146	5.078	4.979	6.758	4.842	882	719
Totaal	952	872	18.633	18.253	25.174	18.224	2.254	2.099

Voor een uitgebreide toelichting op de berekening verwijzen wij naar bijlage III.

5.5 Sisa bijlage

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties									
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF									
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2015	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden)		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam
		Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06
			1 60534 Hillegom	€ 2.729.835	€ 56.694	€ 296.370	€ 2.391	€ 45.707	
			2 60553 Lisse	€ 2.716.469	€ 105.459	€ 247.866	€ 9.502	€ 26.630	
			3 60575 Noordwijk	€ 3.202.799	€ 68.580	€ 304.290	€ 12.357	€ 15.116	
			4 60576 Noordwijkerhout	€ 1.883.392	€ 38.625	€ 68.548	€ 4.158	€ 42.071	
			5 61525 Teylingen	€ 3.192.113	€ 49.546	€ 341.913	€ 847	€ 19.374	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam		
				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11		
			1 60534 Hillegom	€ 108	€ 25.356	€ 3.419	€ 0		
			2 60553 Lisse	€ 4	€ 4.656	€ 0	€ 0		
			3 60575 Noordwijk	€ 0	€ 40.065	€ 0	€ 0		
			4 60576 Noordwijkerhout	€ 274	€ 15.167	€ 4.316	€ 0		
			5 61525 Teylingen	€ 252	€ 0	€ 3.872	€ 0		

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 12</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2B / 13</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2B / 14</i>				
			1 60534 Hillegom	€ 2.567	€ 0				
			2 60553 Lisse	€ 1.553	€ 0				
			3 60575 Noordwijk	€ 752	€ 0				
			4 60576 Noordwijkerhout	€ 4.719	€ 0				
			5 61525 Teylingen	€ 500	€ 0				
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 05</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 06</i>	
			1 60534 Hillegom	€ 17.083	€ 705	€ 4.714	€ 49.689	€ 12.805	
			2 60553 Lisse	€ 15.528	€ 0	€ 4.726	€ 12.358	€ 2.561	
			3 60575 Noordwijk	€ 2.112	€ 0	€ 5.807	€ 10.306	€ 5.587	
			4 60576 Noordwijkerhout	€ 3.510	€ 5.000	€ 3.814	€ 6.579	€ 5.538	
			5 61525 Teylingen	€ 0	€ 14.500	€ 12.091	€ 31.949	€ 7.566	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 07</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 08</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 09</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 10</i>			
			1 60534 Hillegom	€ 0	€ 0	€ 0			
			2 60553 Lisse	€ 0	€ 0	€ 0			
			3 60575 Noordwijk	€ 0	€ 0	€ 0			
			4 60576 Noordwijkerhout	€ 0	€ 0	€ 0			
			5 61525 Teylingen	€ 0	€ 0	€ 0			

6 Overige gegevens

6.1 *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant*

7 Bijlage I ISD Bollenstreek in cijfers

7.1 Participatie

Een deel van de participatiekosten besteden we uit aan derden. Een deel van de trajectkosten wordt intern gemaakt en via de exploitatiekosten weergegeven. Hieronder een overzicht van deze verdeling.

Tabel 21 Bestedingen P-deel

Verdeling P-deel	Externe trajecten	Inzet ISD Bollenstreek	Totaal kosten P-deel
Hillegom	125.365	78.032	203.727
Lisse	103.808	65.166	170.138
Noordwijk	135.481	86.472	225.763
Noordwijkerhout	77.312	48.382	126.317
Teylingen	96.141	56.004	146.217
Totaal uitgave P-deel	538.107	334.056	872.163

Tabel 22 Verdeling externe trajecten

Loonkostensubsidie	69.121
Medische keuring	48.662
Work First	281.435
Scholingskosten	35.372
Reiskosten	29.796
Overige kosten	73.721
Totaal	538.107

7.2 Uitkeringen

Tabel 23 Kosten inkomen

Inkomen	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015
Buig (PW/IOAW/IOAZ)	14.685	15.001	15.138
BBZ	259	352	164
Debiteurenontvangsten	-498	-486	-504
Totaal inkomen	14.446	14.867	14.798

* wijkt af tov tabel 13 Inkomen ivm debiteurenontvangsten

Tabel 24 Verdeling aantal klanten Inkomen

Gemeenten	31-12-2015	31-12-2014	31-12-2013	31-12-2012	31-12-2011
Hillegom	239	225	191	190	177
Lisse	216	217	168	151	145
Noordwijk	263	259	219	198	209
Noordwijkerhout	168	170	137	131	122
Teylingen	263	246	213	200	185
Totaal	1.149	1.117	928	870	838

* vanaf 2014 zijn de aantallen inclusief IOAW en IOAZ

Het aantal bijstandsklanten van de ISD Bollenstreek is in 2015 toegenomen met 3%. Landelijk was de groei 5% (bron: Divosa benchmark). Zonder de toename van nieuwkomers uit de COA is een daling te zien in het aantal bijstandsuitkeringen van 5%. De voorzichtige positieve geluiden op de arbeidsmarkt lijken zich in onze cijfers te vertalen. Het CBS rapporteert in het afgelopen kwartaal de snelste banengroei in 4 jaar tijd. Door de invoering van de participatiewet is de groep die aanspraak kan maken op bijstand verruimd, daarvan is echter in onze cijfers geen effect meetbaar.

Tabel 25 Verdeling aantal klanten per uitkeringssoort

Soort	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	ISD Bollenstreek
PW	201	196	230	140	237	1.004
PW inrichting	7	1	9	18	2	37
BBZ	4	1	2	2	1	10
IOAW	24	16	21	5	22	88
IOAZ	3	2	1	3	1	10
Totaal	239	216	263	168	263	1.149

Bij alle gemeenten is de instroom afgenomen. Dit effect heeft niet geresulteerd in afgenomen klanten-aantallen, omdat ook de uitstroom is gedaald t.o.v. 2014. Bij Hillegom en Teylingen was per saldo sprake van een stijging, die voornamelijk is veroorzaakt door de nieuwkomers vanuit de COA. Bij vier gemeenten was op 31 december 2015 geen achterstand van de taakstelling van het rijk en werden zelfs meer vergunninghouders gehuisvest. We zien een toename in het aantal IOAW uitkeringen, voornamelijk in de gemeente Hillegom. We hebben hier geen specifieke reden voor gevonden.

Tabel 26 Verdeling aantal klanten op basis van geslacht

Geslacht	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	ISD Bollenstreek
Man	128	126	162	86	162	664
Vrouw	111	90	101	82	101	485
Totaal	239	216	263	168	263	1.149

Tabel 27 Verdeling aantal klanten op basis van leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	ISD Bollenstreek
< 23	6	5	7	3	12	33
23 - 26	5	7	9	5	13	39
27 - 35	36	45	37	21	51	190
36 - 45	46	42	55	41	54	238
46 - 55	84	57	86	49	67	343
56 - 65	62	60	69	49	66	306
Totaal	239	216	263	168	263	1.149

Opvallend is de stijging in het aantal uitkeringen voor de jeugd <23 (+120%) t.o.v. 2014. Het betreft een instroom van 38. Hiervan zijn er 14 nieuwkomers uit de COA en 4 instromers vanwege beëindiging studie

Tabel 28 Verdeling aantal klanten op basis van uitkeringsduur

Uitkeringsduur	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	ISD Bollenstreek
< 6 maanden	27	29	35	20	49	160
6 - 12 maanden	29	26	39	14	26	134
1 tot 2 jaar	54	44	51	32	49	230
2 tot 5 jaar	59	56	54	52	65	286
5 tot 10 jaar	37	37	49	24	47	194
> 10 jaar	33	24	35	26	27	145
Totaal	239	216	263	168	263	1.149

We zien een daling bij 'lopende uitkeringen tussen 6-12 maanden t.o.v. 2014 (-24%), terwijl bij het aantal '1 tot 2 jaar' een stijging is te zien (+17%). Per saldo zijn de uitkeringen die korter dan 2 jaar lopen iets gedaald (-1%). De groep die langer dan twee jaar van een bijstandsuitkering leeft is met 6 % gegroeid.

Tabel 29 Leefvorm per uitkering

Gemeente	Soort leefvorm	Aantal 2015	Aantal 2014
Hillegom	Alleenstaande	142	129
	Alleenstaande ouder	48	58
	Gehuwd	49	38
Lisse	Alleenstaande	148	143
	Alleenstaande ouder	27	38
	Gehuwd	41	36
Noordwijk	Alleenstaande	192	191
	Alleenstaande ouder	25	33
	Gehuwd	46	35
Noordwijkerhout	Alleenstaande	113	112
	Alleenstaande ouder	29	31
	Gehuwd	26	27
Teylingen	Alleenstaande	168	142
	Alleenstaande ouder	41	51
	Gehuwd	54	53
Totaal		1.149	1.117

Het aandeel van 'alleenstaanden' in ons klantenbestand (66%) is dit jaar verder gestegen. Het aantal 'alleenstaande ouder-gezinnen' daalde in alle gemeenten met gemiddeld 19%. Het aantal 'gehuwden' steeg totaal met 14%.

Tabel 30 Overzicht in- en uitstroom uitkeringen

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijk- erhout	Teylingen	Eindtotaal
Aantal cliënten 31-12-2014	225	217	259	170	246	1.117
Instroom						
Andere oorzaak	13	7	7	4	10	41
Beëindiging huwelijk/relatie	1	2	7	3	4	17
Beëindiging studie	3	1	3		4	11
Beëindiging zelfstandig beroep of bedrijf	1	1	5	1	1	9
Einde arb contract geen/laag recht op WW	13	5	11	4	15	48
Einde ZW / WW uitkering	14	15	15	9	21	74
Gevestigde zelfstandige				1	1	2
In afwachting andere voorliggende voorziening		1	2		1	4
Intering vermogen	1		4		2	7
Nieuwkomer vanuit de COA	25	15	8	8	31	87
Oorzaak bij partner	1	2	4	2	5	14
Starten zelfstandig bedrijf (BBZ)	2	1	1			4
Te lang verblijf buitenland		2				2
Uit detentie	1	1	4	1	3	10
Verhuizing vanuit andere gemeente/land	18	8	22	6	14	68
Wijzigings (gezins)norm	9	9	7	4	7	36
Totaal instroom	102	70	100	43	119	434
Uitstroom						
Aangaan relatie	6	2	3		3	14
Ander inkomen	4	2	2	1	1	10
Andere oorzaak	6	4	4	1	2	17
Arb. dienstbetr./uitk. ziekte	30	18	31	9	37	125
Bereiken AOW gerechtigde leeftijd		6	4	5	4	19
Gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering	8	1		1	3	13
Geen inlichtingen	6	4	9	3	7	29
In detentie	1	1			2	4
Kunnen volgen onderwijs met studiefinanciering	2	2	2	2	3	11
Niet verschenen op oproep inl.pl.	1		1		1	3
Niet verschenen oproepen re-int. gesprek				1		1
Oorzaak bij partner				1	3	4
Op verzoek van cliënt	2		1	1	4	8
Overlijden	1	1	1	3	1	7
Te lang verblijf in het buitenland		1	2	1	2	6
Uitk. Arbeidsongeschiktheid	1		1	1		3
Verhuizing andere gemeente	6	13	19	6	10	54
Verhuizing naar buitenland	1	2	2	3	1	9
Vermogen boven grens		2	1			3
Wijziging (gezins)norm	11	11	8	5	13	48
Zelfstandig beroep of bedrijf	2	1	5	1	5	14
Totaal uitstroom	88	71	96	45	102	402
Aantal cliënten 31-12-2015	239	216	263	168	263	1.149

De instroom was circa 29% lager dan vorig jaar, ondanks de toestroom van vluchtelingen. Vanwege een voorzichtig aantrekkende arbeidsmarkt vertoonde het aantal aanmeldingen na een WW uitkering de grootste daling (-55%). Ook waren er minder beëindigingen van zelfstandigen (-72%) en opvallend minder gestrande huwelijken die voor een instroom zorgden (-/60%).

Uitstroom naar werk was in 2015 6% hoger dan in 2014. Daarentegen was er minder uitstroom van cliënten die onderwijs gingen volgen met behulp van studiefinanciering of welke andere inkomsten hadden gekregen. De totale uitstroom was 17% lager dan voorgaand jaar.

7.3 Zorg

Tabel 31 Zorg

Zorguitgaven	Realisatie x € 1000 2014	Begroting x € 1000 2015	Realisatie x € 1000 2015
Wmo			
Wmo - Hulp bij huishouding ZIN	5.405	5.688	5.057
Wmo – Hulp bij huishouding PGB	1.323	1.359	899
Wmo- totaal Hulp bij Huishouden	6.729	7.047	5.956
Wmo - HHT	-	-	24
Wmo – begeleiding ZIN	-	7.000	6.374
Wmo – begeleiding PGB	-	5.000	842
Wmo - rolstoelen	427	475	402
Wmo - vervoersvoorzieningen	2.031	1.874	1.674
Wmo - woonvoorzieningen	777	692	415
Wmo - onderzoekskosten	10	21	18
Wmo- eigen bijdrage	-2.784	-2.535	-2.098
totaal Wmo	7.189	19.575	13.607
Inkomensondersteunde voorzieningen			
Bijzondere bijstand	1.705	1.835	1.573
Koopkrachttegemeetkomsting*	110	-	-
Totaal inkomensondersteunde voorzieningen	1.815	1.835	1.573
Totaal zorg	9.004	21.410	15.180

Tabel 32 Zorg per gemeente

Realisatie 2015 x € 1.000	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Zorg						
Wmo						
Wmo - Hulp bij Huishouden ZIN	923	882	1.243	694	1.314	5.057
Wmo – Hulp bij Huishouden PGB	244	231	163	144	117	899
Wmo - HHT	3	3	-	4	14	24
Wmo – begeleiding ZIN	1.227	1.432	1.187	689	1.839	6.374
Wmo – begeleiding PGB	97	115	208	169	253	842
Wmo - rolstoelen	82	83	90	63	83	402
Wmo - vervoersvoorzieningen	321	243	482	221	407	1.674
Wmo - woonvoorzieningen	89	77	82	48	120	415
Wmo - onderzoekskosten	4	4	3	2	6	18
Wmo - Eigen Bijdrage	-393	-417	-428	-305	-555	-2.098
Totaal Wmo	2.597	2.653	3.030	1.729	3.598	13.607
Inkomensondersteunde voorzieningen						
Bijzondere bijstand	366	283	285	225	414	1.573
Totaal inkomensondersteunde voorzieningen	366	283	285	225	414	1.573
Totaal zorg	2.963	2.936	3.315	1.954	4.012	15.180

Tabel 33 Zorg per gemeente per inwoner

realisatie 2015	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Zorg						
Wmo						
Wmo - Hulp bij Huishouden ZIN	44,25	39,39	48,44	44,07	36,72	41,98
Wmo – Hulp bij Huishouden PGB	11,70	10,30	6,35	9,16	3,26	7,46
Wmo – HHT	0,15	0,11	0,00	0,27	0,38	0,20
Wmo – begeleiding ZIN	58,78	63,94	46,24	43,79	51,37	52,91
Wmo – begeleiding PGB	4,63	5,16	8,11	10,76	7,05	6,99
Wmo - rolstoelen	3,95	3,71	3,52	4,01	2,31	3,33
Wmo - vervoersvoorzieningen	15,36	10,87	18,78	14,04	11,36	13,90
Wmo - woonvoorzieningen	4,27	3,42	3,18	3,02	3,35	3,45
Wmo - onderzoekskosten	0,17	0,19	0,11	0,13	0,16	0,15
Wmo - Eigen Bijdrage	-18,82	-18,62	-16,69	-19,40	-15,50	-17,42
Totaal Wmo	124,45	118,47	118,05	109,86	100,46	112,94
Inkomensondersteunde voorzieningen						
Bijzondere bijstand	17,54	12,64	11,08	14,31	11,56	13,05
Totaal inkomensondersteunde voorzieningen	17,54	12,64	11,08	14,31	11,56	13,05
Totaal zorg	141,99	131,11	129,13	124,17	112,02	125,99

Tabel 34 Overzicht aantal voorzieningen

Soort voorziening	Hillegom		Lisse		Noordwijk		Noordwijkerhout		Teylingen		Totaal	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Advieskosten GPK	11	17	8	10	-	-	23	25	26	33	68	85
Advieskosten Wmo	4	6	5	5	3	5	-	2	6	10	18	28
Begeleiding individueel	-	110	-	131	-	124	-	74	-	200	-	639
Begeleiding groepsverband	-	73	-	76	-	89	-	76	-	123	-	437
Begeleiding - vervoer	-	35	-	34	-	49	-	46	-	75	-	239
Persoonlijke verzorging	-	12	-	14	-	7	-	4	-	13	-	50
Kortdurend verblijf	-	-	-	1	-	-	-	2	-	4	-	7
Hulp bij huishouden	487	449	494	435	546	504	335	296	592	529	2.454	2.213
Rolstoelen	230	202	228	224	259	246	153	128	260	266	1.130	1.066
Elektrische rolstoelen	19	20	25	23	21	20	17	15	26	26	108	104
Scotmobielen	117	109	127	114	171	155	105	93	135	135	655	606
Duo-fietsen, driewiel-fietsen	22	20	17	18	43	48	15	14	27	24	124	124
Onderhoud/repatriatie voorz.	45	46	38	35	67	67	37	46	83	80	270	274
Woonvoorzieningen	83	78	86	88	113	113	58	52	119	125	459	456
Onderhoud traplift	47	41	41	41	41	36	34	35	73	68	236	221
Til- en trapliften	38	39	33	38	45	47	28	32	46	51	190	207
Verhuizing/Inrichting	2	3	6	4	6	5	3	3	5	5	22	20
	1.105	1.260	1.108	1.291	1.315	1.515	808	943	1.398	1.767	5.734	6.776

De stijging in het aantal voorzieningen wordt vooral veroorzaakt door Begeleiding.

Tabel 35 Begeleiding

Betaald via i-wmo	5.134.078
Nog te betalen	1.112.742
Correcties nog te ontvangen	127.000
PGB	842.163
Totaal	7.215.984

Tabel 36 Overzicht Regiotaxi

Overzicht Regiotaxi 2012 t/m 2015					
	Gemiddeld aantal gebruikers	Zones totaal	Kosten	Eigen bijdrage	Totaal
Hillegom					
totaal 2012	302	86.061	386.762	33.875	352.887
totaal 2013	299	73.236	371.871	30.363	341.508
totaal 2014	272	61.262	319.788	33.282	286.505
totaal 2015	243	50.517	263.178	40.029	223.149
Lisse					
totaal 2012	224	55.688	250.079	20.685	229.394
totaal 2013	232	54.181	275.128	21.274	253.853
totaal 2014	211	44.106	230.233	22.549	207.685
totaal 2015	184	32.894	171.378	25.147	146.231
Noordwijk					
totaal 2012	319	70.468	317.043	25.059	291.984
totaal 2013	310	66.628	338.440	25.083	313.357
totaal 2014	283	59.203	309.040	29.431	279.609
totaal 2015	268	51.703	269.373	38.502	230.871
Noordwijkerhout					
totaal 2012	238	59.777	268.686	23.609	245.077
totaal 2013	236	53.570	270.014	22.625	247.389
totaal 2014	218	45.598	237.969	25.073	212.896
totaal 2015	181	34.719	180.886	28.027	152.859
Teylingen					
totaal 2012	362	87.440	392.755	34.147	358.608
totaal 2013	360	81.132	412.049	33.649	378.400
totaal 2014	336	70.563	368.339	37.619	330.720
totaal 2015	306	62.052	323.291	48.770	274.520

Toelichting

In bovengenoemde tabel zijn de kosten van de Regiotaxi 2012 - 2015 weergegeven inclusief 6% btw.

De bedragen zijn exclusief kosten van de passen.

In 2011 is er een wisseling van vervoerder geweest.

Tabel 37 Overzicht bijzondere bijstand

Bedragen in euro's	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Collectieve verzekering	76.222	78.759	69.663	54.262	88.190	367.095
Aanvullend levensonderhoud	15.783	15.198	11.701	33.370	19.800	95.851
Kosten inrichting/huisraad	82.629	66.988	55.267	40.207	102.547	347.637
Kosten witgoed	12.504	12.073	9.084	5.480	16.968	56.109
Kosten maatschap.zorg	57.601	37.051	57.132	39.662	62.212	253.659
POB	40.300	26.450	38.350	26.750	41.950	173.800
Inspanningspremie	42.900	36.000	40.300	20.300	50.550	190.050
Algemene kosten	63.850	48.809	61.774	25.557	64.109	264.099
Teruggevorderde bedragen	-25.817	-38.367	-58.742	-20.327	-32.315	-175.567
Totaal	365.971	282.961	284.529	225.261	414.011	1.572.733

Tot de algemene kosten rekenen we o.a.: Alarmsysteem, dieetkosten, geneesmiddelen, gezinshulp, hulpmiddelen, kinderopvang, kleding/schoeisel, maaltijdvoorzieningen, kosten van opvang, vervoerskosten, woonkosten, begrafeniskosten, bril, rechtsbijstand, taxikosten, verhuiskosten, waarborgsommen.

Tabel 38 Aantal bijzondere bijstand

Aantal	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Aanvullend levensonderhoud	23	25	18	12	41	119
Kosten inrichting/huisraad	36	27	15	18	43	139
Kosten witgoed	23	19	12	7	30	91
Kosten maatschap.zorg Persoons Ondersteunende Budgetten	525	372	547	442	491	2.377
Inspanningspremie	81	53	75	55	90	354
Algemene kosten	400	239	306	366	205	1.516
Totaal	1.169	796	1.048	936	988	4.937

Tabel 39 Overzicht collectieve ziektekostenverzekering

	Totaal aantal cliënten in uitkering PW +IOAW/z.	Aantal cliënten Z&Z	Bedrag (in euro's) per maand
Hillegom			
gemiddeld 2012	194	367	4.655
gemiddeld 2013	200	353	4.133
gemiddeld 2014	215	382	4.373
gemiddeld 2015	235	398	6.352
Lisse			
gemiddeld 2012	151	300	4.107
gemiddeld 2013	172	283	3.493
gemiddeld 2014	195	313	3.879
gemiddeld 2015	215	348	6.216
Noordwijk			
gemiddeld 2012	211	266	2.727
gemiddeld 2013	222	287	2.856
gemiddeld 2014	247	298	3.158
gemiddeld 2015	260	322	5.805
Noordwijkerhout			
gemiddeld 2012	125	213	2.673
gemiddeld 2013	141	211	2.440
gemiddeld 2014	154	234	2.715
gemiddeld 2015	165	272	4.522
Teylingen			
gemiddeld 2012	208	344	4.555
gemiddeld 2013	218	351	4.188
gemiddeld 2014	234	363	4.488
gemiddeld 2015	256	438	7.349

Bovenstaande tabel laat het aantal collectief verzekerden in relatie tot het aantal uitkeringsgerechtigden. De bedragen en aantallen zijn gemiddeld over het jaar genomen.

Er zijn meer verzekerden dan uitkeringsgerechtigden aangezien veel ouderen boven 65 jaar meetellen bij het aantal verzekerden.

In de volgende tabellen vindt u de kosten van Zorg per gemeente ten opzichte van de goedgekeurde begroting per gemeente.

Voor het onderdeel Hulp bij Huishouden en voor de Vervoersvoorzieningen is in de begroting geen uitsplitsing gemaakt naar de diverse onderdelen. In de realisatie laten wij wel zien hoe de kosten verdeeld zijn.

Tabel 40 Verdeling zorg per gemeente

(x € 1.000)	Hillegom		Lisse	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Zorg				
Wmo-HbH ZIN	1.028	923	998	882
Wmo-HbH PGB	362	244	329	231
Wmo - hulp bij het huishouden totaal	1.390	1.168	1.327	1.113
Wmo - HHT	-	3	-	3
Wmo - begeleiding ZIN	2.190	1.227	2.275	1.432
Wmo - begeleiding PGB		97		115
Wmo - rolstoelen	88	82	98	83
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer	248	211	165	138
Overige	118	110	102	106
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	367	321	266	243
Wmo - woonvoorzieningen	151	89	156	77
Wmo - onderzoekskosten	5	4	6	4
Wmo - Eigen bijdrage	-420	-393	-557	-417
<i>Subtotaal Wmo</i>	3.772	2.597	3.570	2.653
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	452	366	352	283
<i>Subtotaal inkomensondersteunende voorzieningen</i>	452	366	352	283
Totaal zorg	4.224	2.963	3.923	2.936
Exploitatiekosten	690	560	722	584
Programma Zorg	4.914	3.523	4.645	3.520

(x € 1.000)	Noordwijk		Noordwijkerhout	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Zorg				
Wmo-HbH ZIN	1.404	1.243	780	694
Wmo-HbH PGB	226	163	197	144
Wmo - hulp bij het huishouden totaal	1.630	1.407	977	838
Wmo - HHT	-	-	-	4
Wmo - begeleiding ZIN	2.325	1.187	1.705	689
Wmo - begeleiding PGB		208		169
Wmo - rolstoelen	112	90	72	63
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer	248	218	174	144
Overige	281	264	82	77
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	529	482	256	221
Wmo - woonvoorzieningen	161	82	77	48
Wmo - onderzoekskosten	5	3	2	2
Wmo - Eigen bijdrage	-578	-428	-365	-305
<i>Subtotaal Wmo</i>	4.185	3.030	2.724	1.729
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	369	285	254	225
<i>Subtotaal inkomensondersteunende voorzieningen</i>	369	285	254	225
Totaal zorg	4.554	3.315	2.978	1.954
Exploitatiekosten	832	669	494	401
Programma Zorg	5.385	3.984	3.472	2.355

(x € 1.000)	Teylingen		Totaal	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Zorg				
Wmo-HbH ZIN	1.477	1.314	5.687	5.057
Wmo-HbH PGB	245	117	1.359	899
Wmo - hulp bij het huishouden totaal	1.722	1.431	7.046	5.956
Wmo - HHT	-	14	-	24
Wmo - begeleiding ZIN	3.505	1.839	12.000	6.374
Wmo - begeleiding PGB		253		842
Wmo - rolstoelen	104	83	475	402
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer	311	259	1.146	969
Overige	145	148	728	705
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	456	407	1.874	1.674
Wmo - woonvoorzieningen	147	120	693	415
Wmo - onderzoekskosten	3	6	21	18
Wmo - Eigen bijdrage	-615	-555	-2.535	-2.098
<i>Subtotaal Wmo</i>	5.323	3.598	19.574	13.606
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	407	414	1.835	1.573
<i>Subtotaal inkomensondersteunende voorzieningen</i>	407	414	1.835	1.573
Totaal zorg	5.731	4.012	21.409	15.180
Exploitatiekosten	1.028	831	3.765	3.044
Programma Zorg	6.758	4.843	25.174	18.224

7.4 Jeugd

De kosten van het programma Jeugd bestaan uit de PGB's.

Tabel 41 Verdeling Jeugd 2015 per gemeente

Jeugd	Begroting	Realisatie
Hillegom	385.000	396.743
Lisse	290.000	197.332
Noordwijk	375.000	402.380
Noordwijkerhout	210.000	163.939
Teylingen	840.000	636.840
Totaal	2.100.000	1.797.234

8 Bijlage II Overzicht begrotingswijzigingen

Tabel 42 Overzicht begrotingswijzigingen

	eerste raming	2015-I	2015-II	2015-III	Totaal Begrotingswijzigingen	begroting 2015
x € 1.000						
Baten en lasten exploitatie						
Salariskosten	4.656	498	128		626	5.282
Personeelsvergoedingen	80	9			9	89
Overige personeelskosten	150	17			17	167
Huur werkcentrum	335	-			-	335
Automatisering	354	76			76	430
Reclame- en promotiekosten	30	3			3	33
Vakliteratuur	10	1			1	11
Huisvestingskosten	76	8	20		28	104
Kantoorkosten	175	18			18	193
Accountantskosten	35	3			3	38
Advieskosten	40	4			4	44
Inhuur en uitzendkrachten	150	634		45	679	829
Uitbestedingen Teylingen	162	44			44	206
Sociale recherche	30	50			50	80
Uitvoeringskosten	71	7			7	78
Algemene kosten	-	-			-	-
Bank- en Rentekosten	61	6			6	67
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	-	-			-	-
Diverse baten en lasten	-	-			-	-
Exploitatiekosten	6.415	1.378	148	45	1.571	7.986
Doorbelasting Participatiebudget	-500			200	200	-300
Totaal exploitatiekosten	5.915	1.378	148	245	1.771	7.686
Uitkeringen						
Participatie	966	-14			-14	951
Inkomen	14.291	626	-50		576	14.867
Zorg	11.243	13.820		-3.653	10.167	21.410
Jeugd		2.100			2.100	2.100
Totaal Uitkeringen	26.500	16.531	-50	-3.653	12.828	39.328
Totaal Kosten 2015	32.415	17.909	98	-3.408	14.599	47.014
Bijdragen gemeenten in resultaat	-32.415	-17.909	-98	3.408	-14.599	-47.014
Resultaat	-	-	-	-	-	-

9 Bijlage III Berekening bijdrage per gemeente

Inleiding

De afrekening van de kosten van de ISD Bollenstreek naar de gemeenten is ontleend aan de gemeenschappelijke regeling en aan besluiten van het algemeen bestuur.

De volgende zes onderdelen met een verschillende verdeelmethodiek gelden:

1. Participatie
2. Inkomen
3. Zorg
4. Exploitatiekosten
5. Terugvordering fraude
6. Gehandicapten parkeerkaart

Onderstaand zullen we per onderdeel aangeven hoe de kosten verdeeld zijn.

Hiervoor hebben we nodig de verdeelsleutel en de door de gemeenten ontvangen budgetten.

Tabel 43 Verdeelsleutel per gemeente

Verdeelsleutel begroting 2015	Inwonertal	Lage inkomens	% inwoners	% lage inkomens	% gewogen gemiddeld
Hillegom	20.868	2.680	17,32	19,32	18,32
Lisse	22.393	2.740	18,59	19,75	19,17
Noordwijk	25.671	3.170	21,31	22,86	22,08
Noordwijkerhout	15.740	1.830	13,07	13,19	13,13
Teylingen	35.800	3.450	29,72	24,87	27,30
Totaal	120.472	13.870	100	100	100,00

Tabel 44 Budgetten 2015

in euro's	Participatie- budget	BUIG-deel	BBZ declara-bel deel	BBZ 2004	Totaal I-deel
Hillegom	203.727	2.890.682	-5.593	3.554	2.888.643
Lisse	170.138	2.615.241	-24	5.286	2.620.503
Noordwijk	225.763	3.283.962	-9.916	7.453	3.281.499
Noordwijkerhout	126.317	1.820.724	5.698	3.718	1.830.140
Teylingen	146.218	4.004.721	-25.271	2.793	3.982.243
Totaal	872.163	14.615.330	-35.105	22.804	14.603.029

Tabel 45 Herverdeling IAU 2014

Na ontvangst MAU	Kosten jaarrek	Budget	IAU/MAU	Volgens GR	gemeente na MAU	Te verrekenen per gemeente
Hillegom	3.002.777	2.804.467	-	115.652	2.920.119	82.658
Lisse	2.527.152	2.318.467	229.080	121.702	2.669.249	-142.097
Noordwijk	3.596.496	3.353.085	-	141.953	3.495.038	101.458
Noordwijkerhout	1.748.082	1.605.683	226.089	83.045	1.914.817	-166.735
Teylingen	3.572.112	3.272.899	-	174.496	3.447.395	124.717
Totaal	14.446.618	13.354.601	455.169	636.848	14.446.618	-

De uitgaven gemaakt voor het programma Inkomen worden verdeeld volgens de rijksbijdragen; het meerdere wordt verdeeld op basis van 50% naar inwoners en 50% naar inwoners met een laag inkomen. Door het ontvangen van Incidentele Aanvullende Uitkering over 2014, vindt er een herberekening van de toegerekende kosten 2014 plaats omdat door het ontvangen van een IAU de rijksbijdragen veranderen en daardoor ook de meerkosten welke op basis van een andere verdeling plaats vindt.

1. Participatie

Tabel 46 Verdeling participatie per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijk- erhout	Teylingen	Totaal
Budgetten	203.727	170.138	225.763	126.317	146.218	872.163
Kosten per gemeente	203.727	170.138	225.763	126.317	146.218	872.163

2. Inkomen

De uitgaven gemaakt voor het programma Inkomen worden verdeeld volgens de rijksbijdragen; het meerdere wordt verdeeld op basis van 50% naar inwoners en 50% naar inwoners met een laag inkomen.

Tabel 47 Overzicht kosten inkomen naar verdeelmaatstaf

Totaal uitkeringskosten inkomen	18.253.294
Budgetten	14.603.029
Te verdelen meerkosten cf. GR	3.650.265

Tabel 48 Verdeling uitkeringskosten per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijk- erhout	Teylingen	Totaal
Uitkeringskosten (verdeeld volgens budget)	2.888.643	2.620.503	3.281.499	1.830.140	3.982.243	14.603.029
Meerkosten (verdeeld volgens GR)	35.703	37.359	43.030	25.588	53.203	194.884
Totaal uitkeringskosten	2.924.346	2.657.863	3.324.529	1.855.728	4.035.447	14.797.913
Exploitatiekosten	635.005	662.914	759.419	454.526	943.518	3.455.381
Totaal	3.559.351	3.320.776	4.083.948	2.310.254	4.978.965	18.253.294

3. Zorg

Bij de verdeling van de kosten van het programma Zorg wordt onderscheid gemaakt in exploitatiekosten en de kosten van de voorzieningen. De exploitatiekosten worden verdeeld op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen. De kosten van de voorzieningen worden verdeeld naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

Tabel 49 Verdeling zorg per gemeente

Realisatie 2015	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Zorg	2.962.989	2.935.952	3.315.015	1.954.501	4.010.332	15.178.788
Exploitatiekosten	559.535	584.127	669.163	400.506	831.382	3.044.713
Totaal	3.522.525	3.520.079	3.984.178	2.355.006	4.841.713	18.223.501

3. Jeugd

Bij de verdeling van de kosten van het programma Jeugd wordt onderscheid gemaakt in exploitatiekosten en de kosten van de voorzieningen. De exploitatiekosten worden verdeeld op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen. De kosten van de voorzieningen worden verdeeld naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

Tabel 50 Verdeling Jeugd per gemeente

Realisatie 2015	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Jeugd	396.743	197.332	402.380	163.939	636.840	1.797.234
Exploitatiekosten	55.541	57.982	66.423	39.756	82.526	302.229
Totaal	452.284	255.314	468.804	203.695	719.366	2.099.463

4. Exploitatiekosten

De exploitatiekosten worden op diversen methoden verdeeld. In de verdeling wordt een deel op basis van de gemeenschappelijke regeling verdeeld. Dit betreft alle kosten behalve de kosten die de ISD Bollenstreek maakt voor het afhandelen van aanvragen gehandicaptenparkeerkaarten en de opbrengsten die nog binnenkomen uit de fraudevordering. Voor deze laatste rubrieken is een apart verdeelsysteem vastgesteld.

Tabel 51 Verdeling exploitatiekosten per gemeente

Totaal exploitatiekosten	7.136.380
Af: Exploitatiekosten m.b.t. participatie	-334.057
Te verdelen over gemeenten	6.802.323

Tabel 52 Verdeling per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Fraudemethodiek	-764	-721	-	-556	-709	-2.750
GPK methodiek	10.425	7.770	-	6.330	9.690	34.215
GR	1.240.421	1.297.974	1.495.005	889.014	1.848.444	6.770.858
Totaal	1.250.082	1.305.023	1.495.005	894.787	1.857.425	6.802.323

Tabel 53 Exploitatiekosten per gemeente per programma

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Inkomen	635.005	662.914	759.419	454.526	943.518	3.455.381
Zorg	559.535	584.127	669.163	400.506	831.382	3.044.713
Jeugd	55.541	57.982	66.423	39.756	82.526	302.229
Totaal	1.250.082	1.305.023	1.495.005	894.787	1.857.425	6.802.323

5. Terugvordering fraude

In 2009 heeft het bestuur een verdeling vastgesteld voor toekomstig ingevorderde bedragen van de fraude 2008. De verdeling gaat op basis van de verdeelsleutels uit het verleden. In 2015 is een bedrag ontvangen van € 2.750. De verdeelsleutel die hiervoor geldt, is die van het jaar 2003.

Tabel 54 Verdeling ontvangen vordering fraude per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Verdeelsleutel 2003	27,79%	26,20%	0%	20,23%	25,78%	100,00%
Bedrag (in euro's)	-764	-721	-	-556	-709	-2.750

6. Gehandicaptenparkeerkaart

Voor de verdeling van de gehandicaptenparkeerkaart is gebruik gemaakt van de volgende tabel:

Tabel 55 Overzicht GPK kaart

Soort kaart	Hillegom	Lisse	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Bestuurderskaart	61	47	34	58	200
Duplicaatkaart	-	-	-	-	-
Instellingskaart	1	-	1	1	3
Passagierskaart	38	27	26	34	125
Totaal	100	74	61	93	328

Dit leidt tot de onderstaande tabel voor de kosten per gemeente.

Tabel 56 Verdeling kosten GPK kaarten per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Reguliere kosten	10.395	7.770	-	6.300	9.660	34.125
Kosten duplicaat- en instellingskaart	30	-	-	30	30	90
Totaal	10.425	7.770	-	6.330	9.690	34.215

Tabel 57 Bijdrage per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Participatie	203.727	170.138	225.763	126.317	146.218	872.163
I deel	2.924.346	2.657.863	3.324.529	1.855.728	4.035.447	14.797.913
Zorg	2.962.989	2.935.952	3.315.015	1.954.501	4.010.332	15.178.788
Jeugd	396.743	197.332	402.380	163.939	636.840	1.797.234
GPK	10.425	7.770	-	6.330	9.690	34.215
Fraude	-764	-721	-	-556	-709	-2.750
Exploitatiekosten	1.240.421	1.297.974	1.495.005	889.014	1.848.444	6.770.858
Bijdrage per gemeente	7.737.887	7.266.307	8.762.693	4.995.273	10.686.262	39.448.421

Tabel 58 Verdeling exploitatiekosten

Exploitatiekosten ISD Bollenstreek 2015	Realisatie 2015	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	P-deel
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Salariskosten	5.062	887	926	1.061	635	1.318	237
Personeelsvergoedingen	69	12	13	14	9	18	3
Overige personeelskosten	156	27	29	33	20	41	7
Huur werkcentrum	285	50	52	60	36	74	13
Automatisering	327	57	60	69	41	85	15
Reclame- en promotiekosten	16	3	3	3	2	4	1
Vakliteratuur	11	2	2	2	1	3	1
Huisvestingskosten	84	15	15	18	11	22	4
Kantoorkosten	165	29	30	35	21	43	8
Accountantskosten	39	7	7	8	5	10	2
Advieskosten	78	14	14	16	10	20	4
Inhuur en uitzendkrachten	519	91	95	109	65	135	24
Uitbestedingen Teylingen	192	34	35	40	24	50	9
Uitvoeringskosten derden	17	3	3	4	2	4	1
Algemene kosten	77	13	14	16	10	20	4
Bank- en Rentekosten	5	1	1	1	1	1	-
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	59	10	11	12	7	15	3
Incidentele baten en lasten	-26	-5	-5	-5	-3	-7	-1
Exploitatiekosten	7.135	1.250	1.305	1.495	895	1.857	334

10 Bijlage IV Verdeling van de kosten per gemeente

	Hillegom		Lisse	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Participatie				
participatie	221.615	203.727	183.507	170.138
Totaal Participatie	221.615	203.727	183.507	170.138
Inkomen				
BUIG	2.942.414	2.924.346	2.673.719	2.657.863
exploitatiekosten	689.827	635.005	721.834	662.914
Totaal Inkomen	3.632.241	3.559.351	3.395.553	3.320.776
Zorg				
Wmo				
Wmo - Hulp bij Huishouden		923.459		882.070
Wmo - PGB		244.197		230.620
Totaal HbH	1.390.046	1.167.656	1.326.640	1.112.690
Wmo - HHT	-	3.224	-	2.546
Wmo - begeleiding	2.190.000	1.323.167	2.275.000	1.547.312
Wmo - rolstoelen	88.220	82.472	97.913	83.111
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer		210.517		137.954
Overige		110.052		105.526
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	366.881	320.569	266.427	243.480
Wmo - woonvoorzieningen	150.927	89.204	155.711	76.615
Wmo - onderzoekskosten	5.494	3.521	6.214	4.148
Wmo - Eigen Bijdrage	-420.085	-392.796	-557.460	-416.912
Totaal Wmo	3.771.483	2.597.018	3.570.445	2.652.990
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	451.888	365.972	352.462	282.962
Totaal inkomensondersteunde voorz.	451.888	365.972	352.462	282.962
Zorg	4.223.371	2.962.989	3.922.907	2.935.952
exploitatiekosten	689.827	559.535	721.834	584.127
Totaal Zorg	4.913.198	3.522.525	4.644.741	3.520.079
Jeugd	385.000	396.743	290.000	197.332
exploitatiekosten	28.156	55.541	29.463	57.982
Totaal Jeugd	413.156	452.284	319.463	255.314
Totale bijdrage per gemeente	9.180.210	7.737.887	8.543.264	7.266.307
Waarvan exploitatielasten	1.407.810	1.250.082	1.473.131	1.305.023

	Noordwijk		Noordwijkerhout	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Participatie				
participatie	239.498	225.763	136.670	126.317
Totaal Participatie	239.498	225.763	136.670	126.317
Inkomen				
BUIG	3.340.348	3.324.529	1.860.675	1.855.728
exploitatiekosten	831.784	759.419	494.401	454.526
Totaal Inkomen	4.172.132	4.083.948	2.355.076	2.310.254
Zorg				
Wmo				
Wmo - Hulp bij Huishouden		1.243.433		693.666
Wmo - PGB		163.127		144.149
Totaal HbH	1.630.454	1.406.560	976.521	837.815
Wmo - HHT	-	-	-	4.223
Wmo - begeleiding	2.325.000	1.395.368	1.705.000	858.666
Wmo - rolstoelen	112.408	90.322	72.238	63.128
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer		217.802		144.207
Overige		264.392		76.827
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	528.883	482.194	256.049	221.034
Wmo - woonvoorzieningen	161.354	81.630	77.366	47.571
Wmo - onderzoekskosten	4.796	2.858	1.757	2.115
Wmo - Eigen Bijdrage	-578.019	-428.446	-364.962	-305.314
Totaal Wmo	4.184.876	3.030.486	2.723.969	1.729.240
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	368.832	284.529	254.090	225.261
Totaal inkomensondersteunde voorz.	368.832	284.529	254.090	225.261
Zorg	4.553.708	3.315.015	2.978.059	1.954.501
exploitatiekosten	831.784	669.163	494.401	400.506
Totaal Zorg	5.385.492	3.984.178	3.472.460	2.355.006
Jeugd	375.000	402.380	210.000	163.939
exploitatiekosten	33.950	66.423	20.180	39.756
Totaal Jeugd	408.950	468.804	230.180	203.695
Totale bijdrage per gemeente	10.206.072	8.762.693	6.194.386	4.995.273
Waarvan exploitatielasten	1.697.518	1.495.005	1.008.982	894.787

	Teylingen		Totaal	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Participatie				
participatie	169.954	146.218	951.243	872.163
Totaal Participatie	169.954	146.218	951.243	872.163
Inkomen				
BUIG	4.050.068	4.035.447	14.867.224	14.797.913
exploitatiekosten	1.027.587	943.518	3.765.433	3.455.381
Totaal Inkomen	5.077.655	4.978.965	18.632.657	18.253.294
Zorg				
Wmo				
Wmo - Hulp bij Huishouden		1.314.455		5.057.084
Wmo - PGB		116.653		898.746
Totaal HbH	1.722.065	1.431.108	7.045.726	5.955.829
Wmo - HHT	-	13.657	-	23.650
Wmo - begeleiding	3.505.000	2.091.470	12.000.000	7.215.984
Wmo - rolstoelen	104.478	82.595	475.257	401.628
Wmo - vervoersvoorzieningen				
Collectief vervoer		258.979		969.460
Overige		147.883		704.680
Subtotaal Wmo vervoersvoorzieningen	455.971	406.862	1.874.211	1.674.139
Wmo - woonvoorzieningen	147.430	120.025	692.788	415.045
Wmo - onderzoekskosten	2.801	5.597	21.062	18.239
Wmo - Eigen Bijdrage	-614.551	-554.993	-2.535.077	-2.098.461
Totaal Wmo	5.323.194	3.596.321	19.573.967	13.606.054
Inkomensondersteunde voorzieningen				
Bijzondere bijstand	407.459	414.011	1.834.731	1.572.734
Totaal inkomensondersteunde voorz.	407.459	414.011	1.834.731	1.572.734
Zorg	5.730.653	4.010.332	21.408.698	15.178.788
exploitatiekosten	1.027.587	831.382	3.765.433	3.044.713
Totaal Zorg	6.758.240	4.841.713	25.174.131	18.223.501
Jeugd	840.000	636.840	2.100.000	1.797.234
exploitatiekosten	41.942	82.526	153.691	302.229
Totaal Jeugd	881.942	719.366	2.253.691	2.099.463
Totale bijdrage per gemeente	12.887.791	10.686.262	47.011.722	39.448.421
Waarvan exploitatielasten	2.097.116	1.857.425	7.684.557	6.802.323

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BCF	Btw-compensatiefonds
Bhv	Bedrijfshulpverlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BSN	BurgerServiceNummer
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DB	Dagelijks Bestuur
DKD	Digitaal KlantDossier
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EB	Eigen Bijdrage
EMU	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	full-time equivalent
GBA	Gemeentelijke BasisAdministratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GPK	Gehandicaptenparkeerkaart
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HbH	Hulp bij het Huishouden
IAU	Incidentele Aanvullende Uitkering
IC	Interne Controle
I-deel	Inkomens-deel
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
JA	Jongeren op de Arbeidsmarkt
KCC	Klant Contact Centrum
KTO	KlantTevredenheidsOnderzoek
MAU	Meerjarige aanvullende uitkering
MT	Management Team
NVVK	Nederlandse Vereniging voor VolksKrediet
OR	OndernemingsRaad
P&O	Personeel en Organisatie
PC	Product Centrum
P-deel	Participatie-deel
PGB	PersoonsGebonden Budget
PM	pro memorie
PW	ParticipatieWet
Sdv	Schulddienstverlening
Sisa	Single information single audit
SPW	Service Punt Werk
SSCA	Sportieve en Sociaal Culturele Activiteiten
Suwi	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SVB	Sociale VerzekeringsBank
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
Wajong	Wet en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WF	Work First
Wgsp	Werkgever Servicepunt
WI	Wet Inburgering
WIA	Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WKR	WerkKostenRegeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOR	Wet op de OndernemingsRaden
WSNP	Wettelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
Z&Z	Zorg en Zekerheid
ZIN	Zorg In Natura